



Instans: Bildningsnämnden
Tid: 2023-05-15 kl. 13:00
Plats: Sämsjön, Kommunhuset

Behandling av ärenden enligt bifogad föredragningslista.

Samtliga ärenden har beretts av bildningsnämndens presidium. I samtliga ärenden föreslås bildningsnämnden besluta i enlighet med förvaltningens förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse eller presidieskrivelse.

Förslag på justerare: John Berg (M)

Ronny Norrman (S)
Ordförande

Fam Sundquist
Sekreterare

Information:

- BN= slutgiltigt beslut fattas i bildningsnämnden.
- KS = slutgiltigt beslut fattas i kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
13.00			Sammanträdets öppnande			Ordförande
			Upprop			Nämndsamordnare
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
13.05	1	BN	Ändring i dagordningen	--	--	Ordförande
13.10	2	INFO	Information om Projekt Altorpskolan	--	--	Projektledare
13.25	3	INFO	Förvaltningen informerar	--	--	Bildningschef
13.45	4	INFO	Information om Herrljungas vuxenutbildning	--	--	Rektor
14.05	5	BN	Patientsäkerhetsberättelse 2022	UN 2023/47	X	Elevhälsochef
14.20	6	INFO	Information om SKA- arbete	--	--	Kvalitetstrateg
--	--	--	PAUS	--	--	--
14.50	7	BN	Effektiviseringsförslag 2024–2026	UN 2023/4	X	Bildningschef
15.00	8	KS	Inventering av behov för Gäsenegården	UN 2022/201	X	Bildningschef
15.05	9	KS	Statusrapport angående effektiviseringsuppdrag	UN 2023/79	X	Bildningschef

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Protokoll från FSG	UN 2023/18	X
2	Reglemente för bildningsnämnden i Herrljunga kommun Beslut KF § 50/2023-03-06	UN 2023/17	X
3	Revidering av gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnderna i Herrljunga kommun Beslut KF § 51/2023-03-06	UN postlista 2023/P2	X
4	Informations- och trygghetspunkter i Herrljunga kommun Beslut KS § 52/2023-03-20	UN postlista 2023/P3	X
5	Finansiering av feriearbetare 2023 Beslut KS § 66/2023-03-20	UN postlista 2023/P4	X
6	Över- och underskottshantering 2022 för Herrljunga kommun Beslut KF § 62/2023-04-04	UN postlista 2023/P5	X
7	Ombudgetering av investeringar 2022 för Herrljunga kommun Beslut KF § 63/2023-04-04	UN postlista 2023/P6	X
8	Revidering av reglemente för lokala pensionärsrådet och lokala funktionshinderrådet Beslut KF § 66/2023-04-04	UN postlista 2023/P7	X
9	Beslut från Boråsregionen gällande revisionsrapport av samordnad funktion för dataskyddsbud	UN postlista 2023/P8	X
10	Riktlinje för civil beredskap Beslut KS § 73/2023-04-24	UN postlista 2023/P9	X
11	Revidering av kommunövergripande Informationshanteringsplan Beslut KS § 85/2023-04-24	UN postlista 2023/P 10	X

<i>NR</i>	<i>Delegeringsbeslut</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Anmälan av delegeringsbeslut under tidsperioden 2023-03-26 – 2023-05- 14	--	VS



Patientsäkerhetsberättelse 2022

Sammanfattning

I Herrljunga kommun är bildningsnämnden vårdgivare för Elevhälsans medicinska insatser och ansvarar för patientsäkra hälso- och sjukvårdsinsatser. Verksamheten bedrivs av skolsköterskor och skolläkare. Enligt patientsäkerhetslagen SFS 2010:659 kap 3 § 10 ska en patientsäkerhetsberättelse upprättas för vårdgivaren årligen. Patientsäkerhetsberättelsen ska öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med en hög patientsäkerhet.

Patientsäkerhetsberättelsen omfattar den hälso-och sjukvård som utförs av elevhälsans medicinska insats (EMI) under 2022. Då EMI är verksam i skolan är begreppet patient synonymt med elev. EMI utgör en självständig verksamhetsgren av den så kallade samlade elevhälsan i Bildningsförvaltningen.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

- Engagerad ledning och tydlig styrning
- En god säkerhetskultur
- Adekvat kunskap och kompetens
- Patienten som medskapare

Avvikelser

Under året 2022 har inga rapporterade avvikelser inkommit. Däremot har arbete utförts med flertalet hälsobesök som elever inte blev erbjudna under pandemin 2021.

Mål för 2023 finns för områdena:

- Lokaler och utrustning,
- Läkemedelgranskning,
- Journalgranskning,
- Kompetensutveckling,
- Utveckling av ledningssystem.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-04-12
Patientsäkerhetsberättelse 2022



HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Anna Wetterbrandt

Ärende 5

Tjänsteskrivelse
2023-04-12
DNR UN 2023/47 624
Sid 2 av 2

Förslag till beslut

1. Patientsäkerhetsberättelse 2022 godkänns

Anna Wetterbrandt
Verksamhetschef Elevhälsa

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Patientsäkerhetsberättelse

för

Bildningsnämnden, Herrljunga kommun

År 2022



Datum 230228

Ansvarig för innehållet: Annika Berg Davidsson, Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, MLA

Diarienummer

Inledning

Mallen för patientsäkerhetsberättelsen utgår från lagkrav och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. I de fall lagkrav finns görs hänvisningar under respektive rubrik.

Mallen utgår från metodiken för systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Tillägg

I följande dokument förekommer förkortningen EMI som står för **Elevhälsans Medicinska Insatser** som har ersatt den tidigare benämningen Skolhälsovården. EMI är en egen verksamhetsgren inom den samlade Elevhälsan och Bildningsförvaltningen.



Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Mallen är framtagen inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, på uppdrag av den nationella samverkansgruppen (NSG) inom patientsäkerhet, 2021-09-23.

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier...	5
Organisation och ansvar.....	6
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	7
Informationssäkerhet.....	7
Strålskydd	8
En god säkerhetskultur.....	8
Adekvat kunskap och kompetens	8
Patienten som medskapare	8
AGERA FÖR SÄKER VÅRD.....	9
Öka kunskap om inträffade vårdskador	10
Tillförlitliga och säkra system och processer	11
Säker vård här och nu.....	11
Riskhantering.....	11
Stärka analys, lärande och utveckling	12
Avvikelse	12
Klagomål och synpunkter	12
Öka riskmedvetenhet och beredskap	13
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	13
Resultat och Analys	13
Strategi och mål för patientsäkerhetsarbetet 2023.....	16

SAMMANFATTNING

Genom att ta del av denna patientsäkerhetsberättelse, så hoppas jag att du får en inblick i det systematiska patientsäkerhetsarbetet för EMI samt hur vi arbetar med Hälso-och sjukvårdslagens (2017:30) huvudprinciper för en god och säker hälso- och sjukvård.

Målen under 2022 var bland annat att förbättra vissa lokaler för ökad patientsäkerhet, utföra journalgranskning, arbeta vidare med de hälsobesök som ej blev utförda under pandemiåret 2021 samt börja bygga ledningssystem för det systematiska patientsäkerhetsarbetet utifrån verksamhetens huvudprocesser och stödjande processer. Framåt finns då en bra grund för att kunna bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete som dokumenteras bland annat genom den årliga patientsäkerhetsberättelsen. Det finns också ett fortsatt behov i patientsäkerhetsarbetet att vidareutveckla rutin-och metodstödet utifrån huvudprocesserna i ledningssystemet.

Annika Berg Davidsson

Skolsköterska med medicinskt ledningsansvar, MLA, för elevhälsans medicinska insatser, EMI

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Denna patientsäkerhetsberättelse omfattar den hälso-och sjukvård som utförs av elevhälsans medicinska insats (EMI). Då EMI är verksam i skolan är begreppet patient synonymt med elev. EMI utgör en självständig verksamhetsgren av den så kallade samlade elevhälsan i Bildningsförvaltningen. Nedan beskrivs mål, strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador och risker och öka patientsäkerheten för eleverna som omfattas av den hälso-och sjukvård som ges av EMI.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

- Engagerad ledning och tydlig styrning
- En god säkerhetskultur
- Adekvat kunskap och kompetens
- Patienten som medskapare

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.



Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

För 2022 har såväl patientsäkerhetsarbetet som kvalitetsarbetet bedrivits utifrån strategin att det ska ske systematiskt och på ett väl dokumenterat sätt. Brister som behöver åtgärdas och utvecklingsområden som måste genomföras ska prioriteras utifrån allvarlighetsgraden.

Det övergripande målet med patientsäkerhetsarbetet för 2022 var bland annat att arbeta med bland annat journalgranskning och att påbörja uppbyggande av ledningssystem. Ledningssystemet och Metodstödet med sina processer utgör grunden för ett systematiskt patientsäkerhetsarbete samt för att kunna uppnå det nationella målet om att ingen patient ska behöva drabbas av en vårdskada. Där till var det av vikt att arbeta i kapp de hälsobesök som uteblev 2021 på grund av Covid-19.

Mål 2022 för ökad patientsäkerhet:

1. Uteblivna hälsobesök på grund av pandemin under föregående läsår ska genomföras under 2022 – senast våren -23, med viss utökad tid för EMI.
2. Framtagande av Ledningssystem
3. Förbättring av vissa av EMI:s lokaler med bland annat bättre sekretesskydd och arbetsmiljö för ökad patientsäkerhet.
4. Journalgranskning som en del i det systematiska kvalitet- och patientsäkerhetsarbetet
5. Säkra bemanning vid rekrytering av ny skolsköterska
6. Skolsköterskorna har tidigare haft regelbunden handledning, men inte sedan 2019, vilket setts viktigt att påbörja igen för ökad patientsäkerhet i svåra och komplicerade ärenden.

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Nedan följer en beskrivning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet utifrån roller och ansvarsfördelning.

Roller

Bildningsnämnden i Herrljunga kommun är vårdgivare för Elevhälsans medicinska insatser och utser verksamhetschef för EMI samt den befattningshavare som skall ansvara för anmälningsskyldigheten enl. 3 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (lex Maria) samt anmäler dessa till vårdgivarregistret hos Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Verksamhetschefen för den centrala elevhälsan har av Bildningsnämnden även utsetts till verksamhetschef enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för elevhälsans medicinska insats och är således den som svarar för verksamheten.

Det operativa patientsäkerhetsarbetet utförs av medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) tillsammans med skolsköterskor och skolläkare. Elevhälsans medicinska insats omfattar hälso- och sjukvårdspersonal av kategorierna skolsköterska, skolläkare och MLA.

Ansvarsfördelning verksamhetschef

Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare (skolsköterskor, skolläkare och MLA) har rätt kompetens och möjlighet till fortbildning, ansvar och befogenheter för att kunna bedriva en patientsäker vård av god kvalitet. Vidare ansvarar verksamhetschefen för att lokaler och utrustning är anpassade för verksamheten och i samverkan med MLA planeras verksamheten och säkerställer att det finns resurser och förutsättningar för att bedriva en god, kvalitativ och patientsäker hälso- och sjukvård. Verksamhetschefen ansvarar för att det finns ett upprättat ledningssystem och att det årligen upprättas en patientsäkerhetsberättelse.

Verksamhetschefen är den person som såväl tillsynsmyndigheter som elever, föräldrar och personal ska kunna vända sig till när det gäller frågor, synpunkter och/eller klagomål som rör verksamheten. Synpunkter kan bland annat lämnas till verksamhetschefen via kommunens e-tjänst för synpunkter.

<http://www.herrljunga.se/barnomsorg-och-utbildning/klagomalshantering.html>

Ansvarsfördelning MLA

Om verksamhetschefen inte har medicinsk kompetens, får hen inte bestämma över diagnostik, vård eller behandling. Verksamhetschefen får då överlåta vissa ledningsuppgifter åt annan befattningshavare inom verksamheten att utföra enskilda ledningsuppgifter, enligt Hälso- och Sjukvårdslagen 2017:30 och Hälso- och sjukvårdsförordningen 2017:80 4 kap. Förutsättningen är att den personen har formell och reell kompetens att fullgöra uppgifterna. I Herrljunga har MLA-uppdraget överlåtits till en skolsköterska som också är ansvarig enligt Lex Maria. MLA leder det operativa systematiska kvalitét- och patientsäkerhetsarbetet. På en övergripande nivå innebär uppdraget att revidera vårdgivarens ledningssystem dess processer, rutiner samt stöddokument. Ledningssystemet omfattar bland annat rutiner för avvikelshantering och egenkontroller.

Ansvarsfördelning skolsköterskor och skolläkare

I egenskap av att skolsköterskor och skolläkare är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har de ett eget yrkesansvar som innebär att arbetet ska vara evidensbaserat och utföras med god kvalitét och

hög patientsäkerhet. Vidare ska de medverka och bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls som bland annat innebär skyldighet att identifiera risker och rapportera avvikelser.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

Utifrån de huvudprocesser och stödjande processer som finns i Ledningssystemet sker det en organiserad samverkan med fokus på att förebygga vårdskador inom processerna; Remisshantering och Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

Herrljunga kommun ingår tillsammans med 48 andra kommuner i Västra Götalands läns gemensamma samverkan som heter Västkom vars fokus är samverkan kring välfärd och regional utveckling. Västkom samverkar med VGR för att kunna ge invånarna bästa möjliga vård och omsorg. Detta innebär att när en person behöver insatser från både kommun och region har verksamheterna ett uppdrag att arbeta tillsammans och ge bästa möjliga vård, stöd och omsorg. Samverkan mellan kommun och region ska utjämna skillnader i hälsa och den enskilde ska få god säker vård, stöd och omsorg. Samverkan mellan kommun och region är organiserad utifrån att det finns sex delregionala vårdssamverkansområden med representanter från kommun, primärvård och slutenvård. Herrljunga kommun tillhör delområdet Södra Älvsborg och det har under året skett regelbundna möten, så kallade närvårdsträffar och verksamhetschefen har företrätt elevhälsans medicinska insats. Inom samverkan finns områden med överenskommelser och tillhörande rutinbeskrivningar på såväl regional och som lokal nivå. De områden som direkt rör patientsäkerheten är:

- Avvikelsehantering i samverkan
- Samordnad Individuell Plan, SIP
- Barn och unga
- Psykisk hälsa

Utöver ovan nämnd samverkan inom ramen för närvårdssamverkan sker det också samverkan med syfte att öka patientsäkerheten på en mera verksamhetsnära och lokal nivå. Skolsköterskorna och MLA samverkar genom möten och dialog med barnhälsovården, barn- och ungdomsmedicinska mottagningar, primärvården, flyktingmottagningen, habilitering, barn- och ungdomspsykiatri samt ungdomsmottagningarna.

MLA-nätverket i Sjuhärad har under året haft regelbundna möten där EMI-frågor lyfts som rör EMI-verksamheten och patientsäkerhet.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Varje vårdgivare ansvarar för att det finns sådana processer och rutiner som behövs för att säkerställa att verksamheten uppfyller de krav som ställs och ansvarar för att det finns en informations säkerhetspolicy.

Herrljunga kommun har tagit fram centrala dokument för arbete med informations säkerhet som bland annat "Policy för informations säkerhet och personuppgiftshantering", "Riktlinjer för Informations säkerhet" och "Riktlinjer för personuppgiftshantering".

EMI för en medicinsk journal för varje enskild elev i journalprogrammet PMO som är anpassat för verksamheten med bland annat olika moduler utifrån undersökningar, dokumentation etc. som är

sekretesskyddat enligt gängse HSL-lagstiftning. Endast skolsköterskor och skolläkare har tillgång till EMI-journalerna och vid eventuella driftsstörningar, uppdateringar etc. kan även ansvarig It-tekniker få tillgång till systemet. Back up görs varje dygn för säkerhetskopiering.

En utsedd skolsköterska är systemadministratör för EMI och kommunens IT-avdelning ansvarar för driften av PMO.

Systemadministratören delar ut behörighet till journalprogrammet till nyanställd skolsköterska och/eller skolläkare och ansvarar för att behörigheten dras in då någon avslutar sin tjänst.

Av säkerhetsskäl loggas journalsystemet regelbundet för att utesluta att inte någon obehörig har varit inne i någon elevs medicinska journal.

Varje skolsköterska har en egen skrivare med skanner på sitt hemkontor för att minimera risken för att sekretesskyddade uppgifter inte röjs vid utskrift och scanning av dokument.

Tjänstekort finns som har lagts samman med SITH.s-kort och som genererar en starkare autentisering.

Strålskydd

SSMFS 2018:5 3 kap. 13 §

Då det ej förekommer någon hälso-och sjukvård inom EMI där strålning används omfattas EMI ej av denna redogörelse.

En god säkerhetskultur

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur. Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

Skolsköterskorna och ibland även verksamhetschefen, träffas ca en gång per månad med en styrd agenda som leds av MLA. Syftet med dessa träffar är att bland annat möjliggöra tid för lärande och reflektion genom att diskutera arbetsätt, metoder, rutiner, lagar och regelverk runt EMI. Metodstödet revideras regelbundet och följs upp för att utveckla säkrare processer och rutiner. Även viss gemensam planering av skolsköterskornas arbete görs här, bland annat vaccinationer och skolläkarmottagningar.



Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete samt tillgång till regelbunden kompetensutveckling relaterad till skolsköterskans yrkesutövning.

För att kunna utföra skolsköterskans alla arbetsuppgifter så krävs det utbildning till leg. Sjuksköterska med specialistutbildning till distriktssköterska eller barnsjuksköterska.



Patienten som medskapare

Vård och insatser i EMI ska utformas och genomföras i samråd med eleven så långt som det är möjligt för en ökad patientsäkerhet. Om eleven bemöts med respekt och är välinformerad så ökar det också tryggheten.



PSL 2010:659 3 kap. 4 §

När det gäller att involvera och möjliggöra elevernas och dess vårdnadshavare att bli delaktiga i den hälso- och sjukvård som utförs av EMI görs det utifrån hälso- och sjukvårdslagens (2017:30) huvudprinciper om att den hälso- och sjukvård som ges ska:

- Vara av god kvalitet med en god hygienisk standard.
- Tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet.
- Bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet.
- Främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen.
- Vara lätt tillgänglig.

All verksamhet inom EMI är ett erbjudande till elev och vårdnadshavare och frivillig. Samtycke till vård, undersökning eller behandling inhämtas i de fall det bedöms behövas. Vid vaccinering efterfrågas skriftligt medgivande från båda vårdnadshavarna.

Skolsköterska och skolläkare skall alltid sträva efter samverkan med vårdnadshavare och elev och informationen skall vara anpassad utifrån elevens behov, ålder, mognad, kunskap och situation.

Dessutom skall det finnas utrymme för eleven att framföra sin önskan och delaktighet i de medicinska insatserna i den mån det går. Barnkonventionens skrivningar om barns rättigheter ska beaktas i alla vårdkontakter och beslut som fattas om elevens vårdbehov.

Samverkan sker vid bland annat:

- Genomförande av vaccinationer och information runt det samt eventuella biverkningar
- Inför hälsobesök, hälsosamtal och skolläkarmottagning samt erbjudande om vårdnadshavares deltagande
- Vid sekretess och tystnadsplikt
- Vid information och rådgivning till närstående om vidtagna medicinska åtgärder vid omhändertagande av elev. Dessutom uppföljning av vad man bör vara uppmärksam på vid eventuell skada eller sjukdom
- Vid regelbunden uppföljning av elever av medicinska skäl, psykisk ohälsa etc.
- Vid behov används tolk
- Att eleven ges möjlighet att själv söka skolsköterskan på mottagningen för olika hälsofrågor.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Genomförandet av egenkontroller sker löpande i verksamheten. De som presenteras nedan är de egenkontroller under 2022 som har genomförts systematiskt inom EMI. Om det upptäcks brister vid genomförandet av egenkontrollerna åtgärdas detta.

Egenkontroll	Omfattning	Källa
Loggkontroll av öppnade journaler	1-2 gånger per termin	MLA PMO
Läkemedelsbehandling enligt generellt direktiv	1 gång per år eller vid nyanställning av skolsköterska	Skolläkare Dokument
Låsbara medicinska kylskåp	Regelbundet varje vecka	Skolsköterska
Genomgång av låsbara läkemedelsförråd med kontroll av utgångna läkemedel, införskaffande av nya etc.	Några gånger per termin	Skolsköterska
Kalibrering av audiometer	1 gång per år på sommaren	Extern Entomed testprotokoll
Elevimport till PMO	En gång per vecka	Systemadministratör för PMO Administrativ ansvarig för Extens
Journalgranskning	1 gång per år	MLA Dokument
Avvikelser	Löpande	Dokument
Läkemedelsgranskning	1 gång per år	Extern Dokument

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av risker och eventuella vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.



Utredningen anpassas utifrån händelsens karaktär om händelsen har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada. Detta betyder att det i varje enskilt fall bedöms hur omfattande utredningen behöver vara. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete (HSLF-FS 2017:40) används som utgångspunkt för bedömningen av utredningskraven i förhållande till allvarlighetsgraden. Syftet med utredningen är att så långt som möjligt klargöra händelseförloppet och orsakerna till det. Utredningen ska ge underlag för beslut om åtgärder som ska hindra att en liknande händelse inträffar på nytt eller begränsa effekterna om händelsen inte helt går att förhindra. Med skada eller risk för skada avses att eleven/patienten har

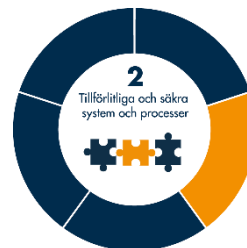
drabbats av eller hade kunnat drabbas av lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom eller att eleven/patienten har avlidit. Vidare för att det ska räknas som en vårdskada måste bedömningen komma fram till att skadan eller risken för skada hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder hade vidtagits av skolsköterskan och/eller skolläkaren. Även vård eller behandling, som borde ha genomförts men som inte blev av, ska tas med i bedömningen.

Under året 2022 har inga rapporterade avvikelser inkommit. Däremot har arbete utförts med flertalet hälsobesök som elever inte blev erbjudna under pandemin 2021.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Under 2022 har det börjat att tas fram ett Ledningssystem vilket utgör en grund för att identifiera processer för ett patientsäkert arbete och det arbetet kommer att fortlöpa även under 2023.



Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Inom EMI har det identifierats att förutsättningar för säker vård här och nu i hög grad är kopplade till medarbetarnas arbetsmiljö, hur väl IT-system blir ett systemstöd och inte hinder samt att medarbetarna har rätt kompetens för att kunna utföra de arbetsuppgifter som de förväntas utföra.



Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

Att göra riskanalyser inom EMI är en del av det förebyggande arbetet för att bedöma om det finns risk för att händelser som kan medföra brister i verksamhetens patientsäkerhet skulle kunna inträffa. När en riskanalys genomförs uppskattas sannolikheten för att händelsen inträffar och bedömning av vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen. Om en riskanalys visar att en händelse kan få allvarliga konsekvenser elimineras risken även om det är mycket osannolikt att händelsen inträffar. Likaså om en riskanalys visar att det är sannolikt att händelsen kan inträffa ofta men konsekvensen är mindre, vidtas åtgärder. Exempel på situationer inom EMI då det kan vara aktuellt att göra en riskanalys är innan förändringar av verksamheten eller inför förändringar av personalens sammansättning och innan nya arbetssätt eller metoder börjar tillämpas.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar. Under året har bland annat journalgranskning utförts utefter riktlinjer och avsedd mall och påvisade en god journaldokumentation i EMI.



Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

En systematisk rapportering och hantering av avvikelser är en av grundförutsättningarna för det systematiska patientsäkerhetsarbetet. Händelser eller risker som kan påverka patientsäkerheten negativt och/eller uppkomna vårdskador rapporteras skriftligt till MLA. Avvikelsen analyseras initialt av MLA som bedömer allvarlighetsgraden utifrån ett generellt patientsäkerhetsperspektiv samt utifrån om en allvarlig vårdskada har skett. Efter en första bedömning av MLA rapporteras avvikelsen vidare till verksamhetschef vilken i samråd med MLA beslutar om åtgärder och eventuell anmälan till tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Återkoppling om inkomna avvikelser, åtgärder etc. till medarbetarna inom EMI görs muntligt av MLA vid så kallade kategoriträffar. Träffarna protokollförs vilken möjliggör för ej deltagande medarbetare att följa vårdgivarens systematiska patientsäkerhetsarbete.

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

All personal i EMI ansvarar för att identifiera och rapportera risker och avvikelser som kan medföra negativa händelser eller tillbud för elever eller i verksamheten. MLA och verksamhetschef ansvarar för att, tillsammans med skolsköterskor och skolläkare, göra bedömningar/riskanalyser och vid behov informera om det som brister i patientsäkerhet runt elever. Åtgärder vidtas där efter av enhetsansvarig lokalt eller centralt. Verksamhetschefen för den medicinska elevhälsan ansvarar också för att uppmärksamma och påtala risker till vårdgivaren. Genom att ha som rutin att påtala risker och händelser i verksamheten, så blir det ett självklart inslag för ökad patientsäkerhet. Det skapar en säkerhetskultur där avvikelser ses som självklara att tas upp och rapportera och som kan arbetas vidare med i ett förbättringsarbete. Vårdnadshavare bör informeras om möjligheten till klagomål och synpunkter på elevhälsans medicinska insatser utöver möjligheten att direkt kontakta respektive skolsköterska/skolläkare eller verksamhetschef. Eventuella synpunkter på EMI:s verksamhet tas emot och vidarebefordras till verksamhetschefen som i sin tur utreder klagomålet/synpunkterna. I frågor som rör patientsäkerheten är MLA stödjande funktion. På Bildningsförvaltningens hemsida finns ytterligare information och hänvisning för klagomålshantering.

<http://www.herljunga.se/barnomsorg-och-utbildning/klagomalshantering.html>

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.



EMI kommer fortsättningsvis att arbeta med att öka kompetens om patientsäkerhet och vad som påverkar patientsäkerheten så väl positivt som negativt i organisationen. Utifrån det kan sedan EMI konkretisera exempelvis vilket kompetensutvecklingsbehov som finns utifrån ett perspektiv att öka patientsäkerheten.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Utifrån analys av året som gått – reflektera över kommande utmaningar. Ange mål, strategier, planerade åtgärder och aktiviteter samt vilken egenkontroll som behövs inom respektive fokusområden för att nå en säkrare vård.

RESULTAT OCH ANALYS

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

Nedan presenteras en sammanställning av mål för 2022 samt en analys av resultatets påverkan på patientsäkerheten.

Övergripande mål	Strategi	Resultat	Analys
Mål 1 Lokaler och utrustning	Behov av åtgärd mot brister i EMI-lokalen på Mörlanda skola vad det gällde sekretess, höga ljudnivåer, ej tillgång till väntrum etc.	Nyrenoverad EMI-lokal stod färdig i början av hösten med sekretesskydd och eget väntrum.	EMI kan nu arbeta mer patientsäkert och sekretesskyddat och med ett tillhörande väntrum värnas också elevs och vårdnadshavares integritet och trygghet.
	Behov av byte av dörr till EMI-lokalen på Kunskapskällan för ökat sekretesskydd.	Har ej åtgärdats.	Risk att sekretesskyddade samtal och undersökningar läcks till obehöriga.
	Brister i arbetsmiljön för EMI i Hudene skola	Har ej åtgärdats.	På grund av litet lokalutrymme, så kan endast en elev tas emot, men det

	<p>vad det gäller utrymme och tillgång till rinnande vatten.</p>		<p>finns inte plats för vårdnadshavare. Synundersökningar är svåra att utföra av ergonomiska skäl. Det går heller inte att garantera gängse hygien och smittskydds krav med avsaknad av rinnande vatten i lokalen.</p>
<p>Mål 2 Bemanning</p>	<p>Nyrekrytering av skolsköterska planerades till våren för att börja tjänstgöra från och med augusti.</p>	<p>Ny skolsköterska har anställts till område Mörlanda, Molla, Od och Eriksberg som började sin tjänstgöring i augusti.</p>	<p>Bemanning av skolsköterska leder till ökad patientsäkerhet och kontinuitet i verksamheten. Alla elever garanteras tillgång till skolsköterska på respektive skola.</p>
	<p>Ny upphandling av skolläkartjänst planerades under hösten.</p>	<p>Upphandlingen blev klar i slutet av året och två nya skolläkare planeras att starta tjänstgöring från och med vårterminen.</p>	<p>Tillgång till regelbundna medicinska bedömningar av skolläkare i EMI leder till ökad patientsäkerhet och kontinuitet i verksamheten.</p>
<p>Mål 3 Dokumentation</p>	<p>Journalgranskning planerades att utföras under året som en del i det systematiska kvalitetssäkerhetsarbetet. Dokumentation i elevens medicinska journal är en lagstadgad skyldighet för legitimerad HSL-personal att föra över de bedömningar som gjorts och som ligger till grund för olika beslut med insatser och åtgärder etc.</p>	<p>Journalgranskningen för EMI, gjordes i början av hösten 2022 och påvisade en god hantering av elevernas medicinska journaler samt en noggrann journaldokumentation. Vid behov är remitteringar utförda och remissvar inskannade och dokumenterade. Uppföljningar är gjorda och registrerade för hälsobevakning. Basprogrammet med riktlinjer om hälsobesök och vaccinationer enligt svenska barnvaccinationsprogrammet är genomförda. All dokumentation är signerad.</p>	<p>Med BVC-journalen utgör elevhälsans medicinska journal en samlad dokumentation över tid av barnets hälsa och utveckling samt genomförda hälsobesök och vaccinationer. Elevens medicinska journal är då ett viktigt arbetsinstrument för kvalitet och säkerhet, uppföljning och utvärdering. Journalgranskningen utgör därför ett viktigt underlag för att säkerställa EMI-dokumentationen.</p>

<p>Upprättande av Ledningssystem för EMI</p>	<p>Ledningssystemet är viktigt att bygga och revidera för att säkerställa de processer som ligger till grund för ett patientsäkert EMI-arbete. Ledningssystemet syftar till att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.</p>	<p>Arbete med ledningssystemet har påbörjats och kommer att fortsätta att utvecklas under 2023.</p>	<p>Vårdgivaren har ansvar för att med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.</p>
<p>Mål 4 Åtgärd av avvikelser</p>	<p>Kvarvarande hälsobesök från pandemiåret 2021 planerades att genomföras under 2022 då alla elever skall erbjudas hälsobesök och hälsosamtal enligt gällande Basprogram.</p>	<p>Flertalet av de elever som inte blev erbjudna gängse hälsobesök under 2021 på grund av rådande pandemi, har erbjudits och fått komma på hälsobesök under 2022. Extra tid har dessutom avsatts med 20 % till EMI under läsåret 22/23 för arbete med detta. De kvarvarande elevernas hälsobesök beräknas bli färdigt under vårterminen-23.</p>	<p>Vid hälsobesöket kan det identifieras oupptäckta funktionssvårigheter, sjukdomar och andra hälsoproblem. Förutom det så kan hälsobesöken ses som både hälsoövervakande och hälsofrämjande funktioner. Målet är att tidigt upptäcka elever i behov av stöd eller insatser i något avseende som har betydelse för den fortsatta hälsan och utvecklingen.</p>
<p>Mål 5 Handledning</p>	<p>Planerad införande av extern handledning till skolsköterskor igen.</p>	<p>Extern handledning påbörjades i början av höstterminen och har hållits regelbundet ca en gång per månad. Utvärdering sker under våren 2023.</p>	<p>Handledning är ett viktigt verktyg för att stödja skolsköterskan till ett mer patientsäkert handlande i svåra och komplicerade ärenden.</p>
<p>Mål 6 Läkemedelshantering</p>	<p>Som en del i egenkontrollen skall en extern läkemedelgranskning göras en gång per år.</p>	<p>EMI i Herrljunga och Vårgårda har planerat att hjälpa varandra med respektive verksamhet. På grund av pandemi och tid har detta inte genomförts. Planeras till hösten 2023.</p>	<p>Läkemedelsgranskningen optimerar förutsättningen för en säker läkemedelshantering i EMI-verksamheten.</p>

Strategi och mål för patientsäkerhetsarbetet 2023

Utifrån analys av årets resultat görs bedömningen att fortsätta att arbeta med det systematiska patientsäkerhetsarbetet utifrån samma strategi som 2022 vilket är att arbeta systematiskt och på väl dokumenterat sätt. Brister som behöver åtgärdas kommer prioriteras utifrån allvarlighetsgraden och sannolikheten att orsaka vårdskada.

För 2023 kommer målen för det systematiska patientsäkerhetsarbetet vara:

Övergripande mål	Strategi	Planerade åtgärder	Källa
Journalgranskning - Skall göras en gång om året	För att säkerställa att den medicinska journaldokumentationen utförs patient- och kvalitetssäkert i EMI enligt lagkrav.	Utförs enligt riktlinje och avsedd granskningsmall används. 2 elever per skolsköterska väljs slumpvis ut.	MLA Skolsköterska Verksamhetschef
Extern Läkemedelsgranskning - Skall göras en gång per år	Läkemedelsgranskningen optimerar förutsättningen för en säker läkemedelshantering i EMI-verksamheten.	Genomgång av samtliga läkemedelsskåp i EMI. Utförs enligt riktlinje och avsedd granskningsmall.	Extern granskare MLA Verksamhetschef
Fortsatt utvecklande av ledningssystemet och få det känt i verksamheten	För att säkerställa de processer som ligger till grund för ett patientsäkert EMI-arbete.	Revidering och fortsatt utvecklande av ledningssystemet.	MLA Verksamhetschef
Kompetensutveckling för kommande MLA	För ökad patientsäkerhet, kvalité och utveckling av EMI.s verksamhet.	Riktat utvecklingsprogram för elevhälsans medicinska ledning som ges av 2 Learn.	MLA Verksamhetschef
Kompetensutveckling för Verksamhetschef för EMI	För ökad patientsäkerhet, kvalité och utveckling av EMI.s verksamhet.	Riktat utvecklingsprogram för elevhälsans medicinska ledning som ges av 2 Learn.	Verksamhetschef
Åtgärdande av sekretesskydd för EMI-lokalen på Kunskapskällan	EMI.s verksamhet lyder under stark hälso- och sjukvårdssekretess där samtal och undersökningar inte får riskera att läckas ut till obehöriga.	Behov av byte av dörr till en sekretesskyddad dörr avsedd för hälso- och sjukvårdsverksamhet.	Verksamhetschef
Förbättring av EMI-lokalen på Hudene skola.	Sedan tidigare är EMI-lokalen för trång och man kan endast ta emot en elev, men svårt att ta emot	Behov av översyn av EMI.s lokal. Enligt hälso- och sjukvårdslagen skall	Verksamhetschef Rektor Hudene

	<p>vårdnadshavare också. Vissa elever kan uppleva motstånd att träffa en vuxen i lokalen på grund av det trånga utrymmet. Vaccinationer går inte att utföra där och den brister i krav om hygien och smittskydd då det inte finns tillgång till handfat och rinnande vatten. Synundersökningar är svåra att utföra av ergonomiska skäl.</p>	<p>EMI.s lokaler vara ändamålsenliga för att kunna ge en god och säker vård och patientsäkerhet står i fokus. Lokalen skall vara lättillgänglig för alla och även kunna ta emot rörelsehindrade.</p>	
--	---	--	--



REVIDERAD - Bildningsnämndens effektiviseringsförslag 2024 – 2026

Sammanfattning

På grund av det svåra ekonomiska läget har förvaltningarna fått i uppdrag att se över vilka besparingar/effektiviseringar som är möjliga inför budgetarbetet 2024. Förvaltningschefen har sett över samtliga av sina verksamheter. Förslagen bedöms som rimliga dock med möjliga konsekvenser för medborgare och verksamhet. De effektiviseringar som föreslagits gör det mot grund av de som redan utförts under 2023. Redan utförda effektiviseringar inkluderar tilläggsbelopp, transportkostnader, IT-inköp, förbrukningskonton samt kompetensutveckling.

Nedan förslag har reviderats till följd av nämndens beslut 2023-03-27

De åtgärder som föreslås är:

1. Pausa verksamhet fritidsgården: 750 tkr (2024-2026): Verksamheten är föreslagen utifrån att den inte är lagstadgad, dock med konsekvens av mindre sysselsättning samt trygghet för barn och ungdomar.
2. Minska prioritering lokalkostnader gymnasieskolan: 280 tkr (2024-2026): 2023 skedde ett tillskott till gymnasieskolan för att täcka lokalkostnader under en period med lågt elevantal, motsvarande 4,9tkr per elev. Effektiviseringsförslaget omfattar att till 2024 minska detta med 25%.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-04-25
BN_ Effektiviseringsförslag 2024- 2026

Förslag till beslut

1. Bildningsnämnden tar del av effektiviseringsförslaget och skickar denna vidare till ekonomiavdelningen för sammanställning och fortsatt arbete i budgetberedningen.

Gabrielle Ek
Controller

Expedieras till: Ekonomiavdelningen
För kännedom
till:



Effektiviseringsförslag

Bildningsnämnden

Underlag till budget och verksamhetsplan 2024-2026



Anvisning

De ekonomiska förutsättningarna har försämrats och samtliga förvaltningar behöver fundera och komma med förslag på åtgärder/effektiviseringar för att minska den totala kostnaden för dagens verksamhet. Det gäller både på kort och lång sikt.

I dokumentet skriver varje enhet in vad man kan göra, kort beskrivning av hur man räknat samt en mindre konsekvensbeskrivning om förslaget genomförs.

Belopp: Bedömd ekonomisk effekt av förslaget

Syftet med denna sammanställning är att ge våra politiker ett bra underlag inför deras arbete med budget 2024-2026.

Förslagen ska beslutas av nämnd senast mars 2023.

Sammanställning Effektiviseringsförslag

Förslag (tkr)	2024	2025	2026
Fritidsgård	-750		
Prioritering lokalkostnader gymnasieskolan 25% minskning	-280		
Summa Effektiviseringsförslag	-1 030		



Enhet: Fritidsgård

Förslag:

Pausa verksamhet fritidsgård

	2024	2025	2026
Belopp (tkr)*	-750		

Utförligare beskrivning av förslaget:

Till följd av effektiviseringsförslagen har samtliga av bildningsnämndens verksamheter utvärderats. Fritidsgården föreslås som effektiviseringsåtgärd då den är en verksamhet som inte är lagstyrd. Verksamheten är idag öppen tre dagar i veckan med verksamhetstid belagd mellan 13:30 och 23:00 beroende på dag. Totalt är det 80 timmar per månad som verksamheten hade minskats med.

Förslaget innebär färre aktiviteter att erbjuda till Herrljungas barn och ungdomar. Aktiviteter omfattar:

- Biljard, pingis, schack, kortspel och TV-spel
- Matlagning och bakning.
- Hajk och skridskoåkning.

Antalet besökare under 2023 har minskat med nästan hälften jämfört mot 2022. Nedan visas genomsnittsstatistik på antalet besök en verksam dag.

	2022	2023
Tjejer	7,0	3,3
Pojkar	16,1	9,7
Totalt	23,1	13,0

Risk och Konsekvenser om förslaget genomförs

Mindre tillgänglig sysselsättning för barn och ungdomar utanför skolans verksamhetstid. Det finns risk att barnen och ungdomarna istället finner aktiviteter i kommunen som inte är till den enskilda individens, gruppens eller samhällets gagn. Vidare är fritidsgården ett tillgängligt alternativ till ungdomar och barn efter skoltid där vuxna finns tillgängliga. Att inte bedriva verksamheten hade inneburit 80 timmar per månad med ett forum färre utanför skolans tid där barn och ungdomar får möjlighet träffa en vuxen. Detta skulle kunna innebära en möjlig minskad trygghet för både ungdomar och allmänheten.

**Enhet: Kunskapskällan****Förslag:**

Minska prioritering lokalkostnader på Kunskapskällan

	2024	2025	2026
Belopp (tkr)	-280		

Utförligare beskrivning av förslaget:

Inom gymnasieskolan tilldelas medel med en fast peng per elev för att täcka lokalkostnader, måltider, elevvård, och pedagogisk verksamhet. I samband med lägre elevantal tas därför en större andel av budgeten upp av fasta kostnader.

Till följd av lägre elevantal under en period beslutades 2023 en satsning till Kunskapskällan som innebar att lokalkostnaderna kompenseras så att dessa inte påverkar möjligheten till undervisning. Totalt tilldelades 4,9 tkr per elev för 228 elev för att täcka lokalkostnader som inte kompenseras med programpeng. Totalt blev detta 1 100 tkr. Förutsatt ett liknande elevunderlag 2024 skulle en minskning med 25% motsvara 280 tkr.

Risk och Konsekvenser om förslaget genomförs

En negativ effekt på utbildningens kvalité till följd av mindre utrymme för pedagogiska resurser.



Inventering av behov för Gäsenegården

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2022-10-24 § 153 att ge förvaltningen i uppdrag att komplettera utredningen (gällande Gäsenegården) med en inventering utav socialnämndens och bildningsnämndens samt andra aktörers behov av användande av lokalerna.

Bildningsförvaltningen har genomfört en inventering i enlighet med Kommunstyrelsens beslut. Bildningsnämnden har i dag skola och förskola förlagd till Ljung.

Bildningsförvaltningen ser en möjlighet att följande verksamhetsområden, som bildningsnämnden från den 1/1-23 ansvarar för, skulle kunna vara aktuella för verksamhet i lokalerna;

- Öppna förskolan
- Kulturskolan
- Fritidsgårdsverksamhet
- Nya förskoleavdelningar

I rapporten ingår biblioteksfilialen i Ljung – då bildningsnämnden vid rapportens upprättande var ansvarig för denna verksamhet. Sedan den 1/1-23 utgår Bibliotek/Kulturhus verksamheten från nämndens ansvarsområden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-04-26

Inventering av bildningsnämndens verksamheter i Ljungområdet

Förslag till beslut

1. Bildningsnämnden godkänner de områden som föreslagits som möjliga verksamheter på Gäsenegården och överlämnar inventeringen till kommunstyrelsen.

Annica Steneld
Förvaltningschef

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom till:



Inventering av bildningsnämndens verksamheter i Ljungområdet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-10-24 §153 att ge förvaltningen i uppdrag att komplettera utredningen (gällande Gäsenegården) med en inventering utav socialnämndens och bildningsnämndens samt andra aktörers behov av användande av lokalerna.

Bildningsförvaltningen har genomfört en inventering i enlighet med Kommunstyrelsens beslut. Bildningsnämnden har i dag skola, förskola och biblioteksfilial förlagd till Ljung.

Förvaltningens helhetsbedömning för bildningsförvaltningens del är att endast om kommunen fattar ett inriktningsbeslut om att fylla Gäsenegården med lämpliga verksamheter så finner förvaltningen det lämpligt att förlägga verksamhet dit. Detta eftersom förvaltningen idag har ett begränsat utbud av verksamheter i Ljung och att förlägga verksamheter där, skulle till största del innebära en ambitionsökning, vilket även skulle kräva en utökad driftbudget för att realisera detta. Endast en omlokalisering av biblioteksfilialen i Ljung till Gästenegården skulle inte innebära någon driftökning.

Bildningsförvaltningen ser en möjlighet att följande verksamhetsområden, som bildningsnämnden ansvarar, skulle kunna vara aktuella att ha verksamhet i lokalerna;

- Biblioteksfilialen i Ljung
 - Öppna förskolan
 - Kulturskolan
 - Fritidsgårdsverksamhet
 - Nya förskoleavdelningar
-
- Biblioteksfilialen i Ljung

Biblioteksfilialen hyrs i dag av en extern aktör. Lokalerna är ändamålsenligt för biblioteksverksamhet, men lokalerna är i behov av renovering och biblioteket planerar att utreda lokalutformning för framtidens bibliotek. Verksamheten ser över möjligheten att införa konceptet ”meröppet” för biblioteksfilial, en organisering som möjliggör en ökad service för invånarna, genom att de själva kan låna böcker under tider som verksamheten ej är bemannad. Utöver det så skulle detta kunna



kombineras med möteslokaler och studierum, för medborgare som läser på distans och som i dagsläget nyttjar bibliotekets litteratur och internetuppkoppling.

- Öppna förskolan

Öppna förskolan har i dagsläget ingen verksamhet i Ljung. Utifrån befolkningen så finns det förutsättningar att i någon form även bedriva verksamhet i Ljungområdet. I praktiken finns det två spår som skulle kunna vara aktuella för en verksamhet i området. Antingen att befintlig verksamhet ambulerar mellan Herrljunga och Ljung, alternativt att kommunen ökar ambitionsnivån och utökar öppna förskolans verksamhet till att både bedrivs i Herrljunga och Ljung.

- Kulturskolan

Kulturskolans befintliga lokal är funktionell för stunden, men över tid även begränsande utifrån vilka kulturformen som kan bedrivs i lokalen. Exempelvis skulle det kunna finnas ett lokalbehov för dansgrupper.

- Fritidsgårdsverksamhet

Fritidsgården freetime har idag sina lokaler i anslutning till Altorpskolan. Barn och elever boende i kommunens mellersta och södra delar har idag ingen naturlig mötesplats i geografisk närhet till hemmet, utan hänvisas idag till Herrljunga tätort. Således finns det förutsättningar att ett underlag, främst baserat på Mörländaskolans elever 4-6, men även en potential i återvändande elever från Altorpskolan.

- Nya förskoleavdelningar

I dagsläget har förskolan i Mörlanda nyrenoverade lokaler. Så i närtid finns det inget behov, ej heller ur befolkningsstatistiken. Däremot om exploateringen i Mörlanda tar fart inom den närmaste 5-årsperioden, så finns det ett behov om att kunna ta emot fler barn till förskolan. Förvaltningen bedömer att skolan kan klara av en elevökning. Bedömningen är att 1-2 avdelningen skulle kunna vara aktuell, förutsatt att byggnationer av bostäder i närområdet kommer igång i en sådan utsträckning att det påverkar det lokala befolkningsunderlaget, samt att Gäsenegården erbjuder en sådan utemiljö som möjliggör en adekvat förskolegård

Sammanfattning

Förvaltningens samlade bedömning är att de flesta av ovanstående verksamheter skulle kunna tjäna på en samverkan med övriga verksamheter, samt även med exempelvis externa aktörer.

Förskoleavdelningar skulle dock vara i behov av att vara avskilda från övriga verksamheter, liksom att möjliggöra en god utemiljö för verksamheten, för att det spåret ska kunna vara aktuellt. Övriga verksamheter skulle i större utsträckning till viss del kunna samlokaliseras med övriga lokaler, även om de även skulle behöva ytor för explicit ändamål också, exempelvis förvaring av instrument, datorer



etc. Slutligen önskar även förvaltningen förtydliga att ovanstående alternativ kräver en större investering för att säkerställa att lokalerna är verksamhetsanpassad, men även att bildningsnämndens driftbudget även skulle behöva utökas, då samtliga insatser, förutom en flytt av biblioteksverksamheten är ambitionshöjande insatser.

Annica Steneld
Bildningschef



KS § 153

Dnr 2021/219 260

Utredning om Gäsenegårdens framtid**Sammanfattning**

Kommunstyrelsen beslutade genom KS § 159/2021-09-27 att ge förvaltningen i uppdrag att genomföra en förstudie avseende Gäsenegårdens framtid. Förstudien ska enligt beslut KS § 219/2022-05-30 presenteras för kommunstyrelsen senast 24 oktober.

Denna tjänsteskrivelse är baserad på en förstudie om Gäsenegårdens framtid. Förstudien innefattar en analys av fastighetens fysiska behov och ekonomiska situation, samt kostnadskalkyler för olika förvaltningsmodeller.

Baserat på förstudien föreslås ett fortsatt arbete med en förvaltningsmodell som innefattar försäljning av fastigheten med villkoret att hyra i mindre lokalanpassade ytor i fastigheten. Detta skulle möjliggöra en förmedling

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-10-17

Förstudie Gäsenegårdens framtid 2022-10-17

Kommunstyrelsen § 86/2022-05-30

Kommunstyrelsen § 218/2021-12-13

Kommunstyrelsen § 208/2021-11-22

Kommunstyrelsen § 159/2021-09-27

Bilaga 1, kommunstyrelsen § 218/2021-12-13 Resurssatt tidsplan för förstudie avseende Gäsenegårdens framtid

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av förstudien avseende Gäsenegårdens framtid och lägger denna till handlingarna.

Beslutsgång

Emma Blomdahl Wahlberg lägger följande tilläggsyrkande:

Att utredningen kompletteras med en inventering utav socialnämndens och bildningsnämnden samt andra aktörers behov av användande av lokalerna.

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker. Därefter frågar ordföranden om tilläggsförslaget antas och finner att så sker.



Forts. KS § 153

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen tar del av förstudien avseende Gäsenegårdens framtid och lägger denna till handlingarna.
2. Kommunstyrelsen ger förvaltningen i uppdrag att komplettera utredningen med en inventering utav socialnämndens och bildningsnämndens samt andra aktörers behov av användande av lokalerna

Expedieras till: Projektledare, Socialnämnden, Bildningsnämnden



Statusrapport angående effektiviseringsuppdrag

Sammanfattning

Bildningsnämnden har fått i uppdrag att följa upp hur arbetet med effektiviseringarna går inom Bildningsnämndens verksamheter.

De effektiviseringsåtgärder som förvaltningen tog fram var följande:

- Tilläggsbelopp som rektorerna kan söka för elever med behov av särskilt stöd är sänkt med 400 tkr.
- Datorkostnader är sänkta med 400 tkr
- Skolskjutsen är sänkt med 300 tkr, dock är den fortfarande 500 tkr högre än 2022.
- Gemensam kompetensutveckling är sänkt och täcks istället delvis av statsbidraget likvärdig skola, motsvarar 200 tkr

Utöver detta förväntar sig bildningsförvaltningen ett tillskott från staten om:

- 1,2 mkr i statsbidrag som används till befintlig verksamhet (utifrån Tidö-avtalet)

Uppföljning

- Tilläggsbelopp 400 tkr.

Effektiviseringen genomförd

- Datorkostnader 400 tkr

Detaljbudgetförändring är genomförd, uppföljning sker löpande inom ordinarie budgetuppföljning. Prognos kostnadsställe i balans.

- Skolskjuts 300 tkr

Detaljbudgetförändring är genomförd, uppföljning sker löpande inom ordinarie budgetuppföljning. Prognos osäker utifrån rådande drivmedelskostnader.

- Gemensam kompetensutveckling 200 tkr

Effektiviseringen genomförd

- 1,2 mkr i statsbidrag som används till befintlig verksamhet (utifrån Tidö-avtalet)

Ingen utbetalning har skett

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-05-05

Kommunstyrelsen § 95/2023-04-24

Åtgärdsplan och konsekvensbeskrivning



HERRLJUNGA KOMMUN

BILDNINGS-
FÖRVALTNINGEN
Annica Steneld

Ärende 9

Tjänsteskrivelse
2023-05-05
DNR UN 2023/79 600
Sid 2 av 2

Förslag till beslut

1. Statusrapport angående effektiviseringsuppdrag godkänns och skickas vidare till kommunstyrelsen.

Annica Steneld
Förvaltningschef

För kännedom till: Kommunstyrelsen



KS § 95

DNR KS 2022/9

Statusrapport angående effektiviseringsuppdrag**Sammanfattning**

I budgetbeslut för 2023 beslutades om ett generellt effektiviseringsuppdrag om 0,9 procent av kommunbidraget för nämnder och styrelser (KF § 235/2022-12-12 & 2022-12-15). Detta uppdrag ska nu vara pågående. Då kommunstyrelsen har kommunfullmäktiges tillsynsplikt beslutar kommunstyrelsen nu att hämta in statusrapport för detta pågående arbete.

Beslutsunderlag

Ordförandeskrivelse i ärendet daterad 2023-04-19

Kommunfullmäktige § 235/2022-12-12 & 2022-12-15

Förslag till beslut

Ordförandens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen beslutar att inhämta statusrapport på effektiviseringsuppdraget för 2023 från nämnderna:
 - Socialnämnden.
 - Bildningsnämnden.
 - Samhällsbyggnadsnämnden. Internservicenämnden.
- Statusrapport från nämnderna ska redovisas på kommunstyrelsens sammanträde i juni 2023.

Gunnar Andersson (M) och Jacob Brendelius (SD) bifaller ordförandens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ordförandens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att inhämta statusrapport på effektiviseringsuppdraget för 2023 från nämnderna:
 - Socialnämnden.
 - Bildningsnämnden.
 - Samhällsbyggnadsnämnden.
 - Internservicenämnden.
2. Statusrapport från nämnderna ska redovisas på kommunstyrelsens sammanträde i juni 2023.

Expedieras till:
För kännedom till:

Samtliga nämnder

Åtgärdsplan & konsekvensbeskrivning

Underskott budget 2023

Anvisning

Februari månadsrapport visar på stora prognostiserade underskott 2023.

Kommunens hantering av resursstyrning framgår av ekonomistyrningsprinciper som kommunfullmäktige har beslutat om. De kommunala verksamheterna ska bedrivas inom befintliga budgetramar även om detta medför att de i budgeten angivna verksamhetsmålen inte helt kan uppnås. Detta innebär att de ekonomiska målen är överordnade verksamhetsmålen. Så snart avvikelser befaras eller har konstaterats är kommunstyrelsen skyldig att vidta åtgärder så att budgetramar kan hållas.

Med anledning av prognostiserat underskott ska verksamheterna ta fram förslag på åtgärder för att balansera underskottet. I förslaget ska också anges vilka konsekvenser dessa åtgärder bedöms att medföra i verksamheterna.

I detta dokument ska varje verksamhet lyfta fram sina förslag till åtgärder, beskriva hur man räknat samt skriva en kort konsekvensbeskrivning om åtgärden genomförs.

Belopp: Bedömd ekonomisk effekt av åtgärderna

Syftet med denna sammanställning är att synliggöra vilka åtgärder som kan genomföras för att försöka nå en budget i balans 2023.

Förslagen ska behandlas i respektive nämnd i samband med tertialrapporten.

Sammanställning Åtgärdsförslag

Effektiviseringen som Bildningsförvaltningen fått att hantera innebär 0,9% = 2,5 milj kr.

Åtgärd	Besparing 2023 (tkr)
Ej nyttjade statsbidrag (del av effektivisering 0,9%)	1 200 tkr
Tilläggsbelopp (del av effektivisering 0,9%)	400 tkr
Datorkostnader (del av effektivisering 0,9%)	400 tkr
Skolskjuts (del av effektivisering 0,9%)	300 tkr
Kompetensutveckling täcks av statsbidrag (del av effektivisering 0,9%)	200 tkr
TOTALT	2 500 tkr

Enhet: Bildningsförvaltningen**Åtgärd:**

1. Genomförandet av föreslagna effektiviseringar medför minskade medel riktade till aktiviteten Tilläggsbelopp, som innebär att rektorerna kan söka visst ekonomiskt stöd för elev med behov av särskilt stöd. Det innebär i praktiken färre timmar med riktat vuxenstöd till elever med stödbehov.
2. Datorkostnader är sänkts vilket innebär minskade resurser att bibehålla den nivå och kvalitet på elevdatorer som verksamheten har behov av.
3. Skolskjutsen är sänkt med 300 tkr, dock är den fortfarande 500 tkr högre än 2022.
4. Gemensam kompetensutveckling minskas och täcks nu delvis av statsbidraget Likvärdig skola.
5. Utifrån den tidigare information förvaltningen tagit del av finns en förväntan på tillskott från staten om: 1,2 mkr i statsbidrag som används till befintlig pedagogisk verksamhet. (utifrån Tidö-avtalet)

Belopp:

1. 400 tkr
2. 400 tkr
3. 300 tkr
4. 200 tkr

Summa 1,3 mkr samt ett förväntat tillskott av 1,2 mkr = 2,5 mkr

Utförligare beskrivning av förslaget:**Risk och Konsekvenser om förslaget genomförs**

1. Minskat stöd till väl dokumenterade behov i vår pedagogiska verksamhet.
2. Försämrade kvalitet på vår elevdatorpark.
3. Det finns en stor osäkerhet kring dessa kostnader pga. rådande omständigheter i omvärlden.
4. Genom väl planerade insatser inom statsbidraget Likvärdig Skola planerar vi gemensam kompetensutveckling, utifrån de behov som verksamheterna har. Vi får nu anpassa omfattningen av planerade kompetensutveckling i stor utsträckning.
5. Om den förväntade tilldelningen utifrån Tidöavtalet ej genomförs saknas dessa medel.

Protokoll för Bildningsförvaltningen Samverkansgrupp FSG

Torsdagen den 4 maj 2023 kl. 13.00-15.00

Plats: Mollasjön

För Bildningsförvaltningen

Annica Steneld

Sveriges Lärare

Anneli Johansson

Camilla Ström

Katarina Ölvebo

För Vision

Anette Wigertson

Övriga närvarande: Caroline Johansson, utvecklingsledare, Beatrice Elfström HR

§ 1. Mötet öppnas

Bildningschefen hälsade välkommen och öppnade mötet.

§ 2. Justering av föregående protokoll

En representant från respektive fackförbund justerar protokollet digitalt och undertecknar vid nästa möte i FSG.

§ 3. Information:

- Våra verksamheter
- ”Optiplan”, upphandling sker av denna digitala tjänst för vårdnadshavare gällande skolskjuts.
 - Altorskolan
Gällande ombyggnation är tillsyn genomförd och granskning har skett av styrgruppen, vilket föll väl ut. Förhoppningsvis kommer ombyggnationen igång i augusti. Christer Wetterbrandt sista arbetsdag är den 13 juni. Erik Thaning är kvar som tf rektor fram tills den 16 juni. De nya rektorerna startar sina tjänster den 12 juni.
 - Deloitte- De förtroendevalda revisorerna i Herrljunga kommun har givit Deloitte i uppdrag att genomföra granskning av bildningsnämndens styrning och uppföljning av kvalitetsarbete inom grundskolan.
Granskningen innebär att Deloitte tar del av förvaltningens kvalitetsdokument, intervjuar olika nyckelpersoner, mailar en enkät riktad till lärare och rektorer inom grundskolan. Annica visar enkäten på mötet. FSG framför synpunkten att personal måste få tid för att kunna genomföra enkäten samt att det är viktigt att syftet med enkäten skrivs fram av Deloitte. Enkäten kommer troligtvis skickas ut under v.19.
 - Kompetensutveckling matematik
Arbetet gällande kompetensutvecklingsplan har påbörjats. En styrgrupp kommer utses där det finns representanter från alla skolformer. Se bifogar dokument.
 - Läsårstider 23/24
En justering har genomförts som påverkar både uppstart och avslut på läsåret 2023/2024. Stängningsdag kommer vara kvar den 14/8.
Önskan om att det i sidhuvudet finns datum när dokumentet är reviderat.

- Läsårstider 24/25
Läsårsstart förläggs tisdagen den 20 augusti 2024. 5 kompetensutvecklingsdagar läggs innan skolstart där den 13 augusti är en stängningsdag. FSG framför önskan att en kompetensdag/arbetsdag lärare förläggs i september månad.
- Status tjänsteplanering
Både Eriksberg och Altorpskolan söker ny personal. Gällande specialpedagogstjänst på Altorpskolan finns det i nuläget en sökande.
För närvarande sker det inga rekryteringar för Förskola 1–5 då alla tjänster är tillsatta.
- Löneprocessen
Utfallssamtal ska bokas in mellan chef och medarbetare. Dokument med information kring medarbetares nya lön ersätter inte utfallssamtalet. Senast den 12 maj kommer detta meddelas för de som tillhör Sveriges lärare.
- Förstelärare
Tre interna tjänster är utannonserade som ligger på tvåårsuppdrag. Processplanering har upprättats.
- Nytt huvudskyddsombud för Sveriges lärare är Anneli Johansson
- SKA-arbete för kännedom kommer kvalitetsdialog tillsammans med Skolverket och SPSM startas upp under hösten och som riktar sig mot huvudman i första hand.

§ 4. Bildningsnämndens handlingar till sammanträdet 15 maj 2023

Följande ärenden ingår i Bildningsnämndens kallelse till den 15 maj 2023

- Förvaltningschefen informerar
- Maria Haga informerar om Vuxenutbildningen
- Byggprojekt Altorpskolan- uppdatering/ och information om nuläge ges av Caroline Fridén
- Patientsäkerhet för 2022 presenteras av Anna Wetterbrandt
- Information om SKA-arbete- Marianne Lindfors.
- Information om justering av skolstart 2023
- Information om Deloitte
- Statusrapport angående effektiviseringsuppdrag
- Inventering av behov för Gäsenegården
- Månadsuppföljning 2023-03-31
- Nyttjande av medel för Samfond 1

§ 5. Arbetsmiljö – SAM-årshjul

HÖK -21 Handlingsplan uppdaterad

- Fastställande av arbetsår för upphållsanställda fastställs.
- Avstämningsperioder för anställda med ferietjänst fastställs.

Annica redovisar en sammanställning av rektorernas handlingsplaner/medarbetarenkäterna - 2022.

§ 6. Ekonomi-

Budget – resultat 2022, vad innebär 2023 för oss?

Tidigare controller har avslutat sin tjänst. Ny controller på plats 5/6-23.

§ 7. Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 8. Mötet avslutas

Ordföranden tackar för visat intresse och avslutade mötet.

Nästa möte

8 juni 2023, i Mollasjön

Herrljunga 2023-05-04

Vid protokollet

Caroline Johansson

Justeras

För arbetsgivaren

Annica Steneld

2023-05-04

Sveriges Lärare

Vision

Sveriges Lärare

Camilla Ström

Anette Wigertson

Anneli Johansson

Vårdförbundet

Marianne Magnusson

KF § 50
KS § 21

DNR KS 2023/65 101

Reglemente för bildningsnämnden i Herrljunga kommun

Sammanfattning

En organisationsförändring i kommunen beträffande ansvar för bibliotek, kultur och fritid har gjorts. Ansvar för verksamhetsområde bibliotek och kultur har flyttats från bildningsförvaltning till kommunstyrelsens förvaltning. Likaså har samhällsbyggnadsförvaltningens verksamhetsansvar för fritidsfrågor flyttats till kommunstyrelsens förvaltning.

Med anledning av detta behöver kommunstyrelsens och bildningsnämndens reglementen revideras. Förändringen innebär att ansvarsområden för bibliotek, kultur och fritid flyttar från bildningsnämnden och tidigare tekniska nämndens reglemente till kommunstyrelsens reglemente.

Ärendet hanterades av bildningsnämnden genom § 5/2023-01-30 och bildningsnämnden beslutade då att föreslå kommunfullmäktige att godkänna reviderat reglemente.

Beslutsunderlag

Bildningsnämnden § 5/2023-01-30
Reglemente för bildningsnämnden

Förslag till beslut

Bildningsnämndens förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås godkänna reglemente för bildningsnämnden.
- Tidigare versioner av reglementet upphör att gälla och ersätts av detta reglemente.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om bildningsnämndens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderat reglemente för bildningsnämnden godkänns.
2. Tidigare versioner av reglementet upphör att gälla och ersätts av detta reglemente.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.



Fortsättning KF § 50

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Reviderat reglemente för bildningsnämnden godkänns.
2. Tidigare versioner av reglementet upphör att gälla och ersätts av detta reglemente.

För kännedom till: Bildningsnämnden

KF § 51
KS § 22

DNR KS 2023/40 901

Revidering av gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnderna i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Gemensamt reglemente för facknämnderna fastställdes 2015 av kommunfullmäktige och gäller för samtliga facknämnder i Herrljunga kommun. Reglementet innehåller bland annat bestämmelser avseende nämndernas ekonomiska förvaltning, generella arbetsuppgifter för nämnderna, nämndernas arbetsformer samt nämndernas sammanträdesformer. Med anledning av att kommunfullmäktige i februari 2021 beslutade om ny politisk organisation (KF § 29/2021-02-23) sågs det gemensamma reglementet över men plockades ur dagordningen vid kommunfullmäktiges sammanträde 2021-09-20 (KF § 110). Inrättandet av en samhällsbyggnadsnämnd och en internservicenämnd per 2023-01-01 har aktualiserat revideringen av reglementet på nytt.

I förslag till reviderat reglemente är borttagna delar genomstrukna och tillkomna ändringar markeras i rött.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-02
Gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnder

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna revidering av gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnder.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Revidering av gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnder godkänns.

I kommunfullmäktige yrkar Magnus Lennartsson (SD) på att ingen ändring görs av §§ 32 och 36 och att respektive nämnd själva beslutar om detta.

Mats Palm (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ajournering begärs.

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens förslag till beslut antas, förutom §§ 32 och 36 och finner att så sker.



Fortsättning KF § 51

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till beslut mot Magnus Lennartssons (SD) förslag till beslut gällande § 32 och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut.

Ordföranden ställer kommunstyrelsens förslag till beslut mot Magnus Lennartssons (SD) förslag till beslut gällande § 36 och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag till beslut.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Revidering av gemensamma reglementsbestämmelser för facknämnder godkänns.

För kännedom till: Samtliga nämnder

Reservation

Magnus Lennartsson (SD) reserverar sig till förmån för eget förslag.



KS § 52

DNR KS 2023/82

Informations- och trygghetspunkter i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Vid en händelse/kris som gör det omöjligt att kommunicera viktig information till invånarna via elektroniska medier som till exempel hemsida och sociala medier behövs en i förväg planerad alternativ kommunikationsväg. Utsedda informationspunkter i kommunen är planerade att vara denna alternativa informationsväg. Målsättningen är att informationspunkterna ska ligga inom ett rimligt avstånd för alla invånare, därför föreslås att alla grundskolor samt bibliotek i kommunen utses till informationspunkter. Även om alla medborgare har ett personligt ansvar att ha en hemberedskap för att kunna hantera en kris kan det vid en allvarlig och långvarig kris finnas behov av ett kommunalt stöd till utsatta invånare. På en trygghetspunkt kan kommunen till exempel ge drabbade personer möjlighet att värma sig, hämta vatten, få mat, ladda elektronisk utrustning och övernatta. Eftersom trygghetspunkten kan komma att användas vid många olika typer av händelser måste platsen som utses till trygghetspunkt kunna användas flexibelt och vara rustad för att fungera även vid el-, vatten- och andra avbrott, lokalen måste också förses med lämplig utrustning samt personal för att kunna ge tänkt service. Till trygghetspunkter föreslås Altorpskolans kök/matsal i kombination med sporthallen samt Mörlandaskolans kök/matsal i kombination med Mörlandahallen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-02-20
GIS-karta, Avståndsanalys till informationspunkter och befolkningsmängd.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Samtliga grundskolor och bibliotek utses till informationspunkter. Altorpskolans kök/matsal i kombination med sporthallen samt Mörlandaskolans kök/matsal i kombination med Mörlandahallen utses till trygghetspunkter.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Samtliga grundskolor och bibliotek utses till informationspunkter. Altorpskolans kök/matsal i kombination med sporthallen samt Mörlandaskolans kök/matsal i kombination med Mörlandahallen utses till trygghetspunkter.

För kännedom till: Socialnämnden, interservicenämnden, samhällsbyggnadsnämnden



KS § 66

DNR KS 2023/128

Finansiering av feriearbetare 2023

Sammanfattning

Herrljunga kommun erbjuder feriearbete eller möjligheten att vara sommarlovsentreprenör till ungdomar som är folkbokförda och bosatta i kommunen. Feriearbete sker inom olika områden såsom förskola och fritidshem, särskilt boende för äldre, fastighet, måltidsservice, sportcenter och bibliotek. Möjligheten att vara sommarlovsentreprenör arrangeras genom kommunens avtal med UngDrive. Cirka 60 platser fördelas inom kommunens olika förvaltningar och varje feriearbete omfattar 60 timmar över två eller tre veckor samt cirka 10–12 sommarlovsentreprenörer.

Kostnaden för feriearbete och sommarlovsentreprenörer beräknas till ca 300 tkr för 2023 vilket är jämförbart med utfall för 2022. Då dessa medel saknas i kommunstyrelsens ordinarie budgetram för 2023 föreslår förvaltningen att dessa medel (300 tkr) avsätts från kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-10

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- 300 tkr tas från kommunstyrelsens konto avseende utvecklingsmedel för att finansiera feriearbetare år 2023.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. 300 tkr tas från kommunstyrelsens konto avseende utvecklingsmedel för att finansiera feriearbetare år 2023.

Expedieras till:
För kännedom till:

Controller
Bildningsnämnden

KF § 62
KS § 44

DNR KS 2023/29

Över- och underskottshantering 2022 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Enligt kommunens ekonomistyrningsprinciper ska nämndernas under- respektive överskott överföras till kommande år. Vid fastställande av belopp ska hänsyn tas till orsaker till över/underskott och om beslutad verksamhet uppnåtts. Om ett underskott överförs till nämnd ska detta inarbetas under kommande treårsperiod. Ett överfört överskott är inte nivåhöjande. Ovanstående regler tillämpas i den omfattning som det budgetmässiga läget tillåter. Ett överfört överskott får tas i anspråk först efter kommunstyrelsens godkännande. För servicenämnderna ska servicenämnden godkänna ett användande av överskott. Underskott ska inarbetas under de kommande tre åren. Enligt upprättad årsredovisning för 2022 uppgår nämndernas avvikelser från budget till totalt plus 7 808 tkr. Korrigering har gjorts med totalt -1 719 tkr, varav demografimodell 4 070 tkr och flyktingbuffert -5 004 tkr. Kommunfullmäktige beslutade i samband med avskrivningen av tekniska nämndens underskott 2019 att årlig redovisning av kostnader för vinterväghållning ska ske. Bilaga på detta bifogas. Samtliga nämnder förutom kommunfullmäktige samt servicenämnd ITVT redovisar överskott. Kommunfullmäktiges underskott avräknas mot tidigare års överskott och behöver därmed inte arbetas in. Servicenämnd ITVT:s ackumulerade underskott avskrevs 2021 och därmed blir årets underskott lika med ackumulerat. Från 2023-01-01 har bygg- och miljönämnden samt tekniska nämnden upphört och samhällsbyggnadsnämnd samt internservicenämnd har införts. Fritidsenheten har också flyttats från teknisk nämnd till kommunstyrelsen. Då det inte redovisas resultat på lägre nivå än nämndnivå föreslås därför ackumulerade resultat för de upphörda nämnderna att skrivas av.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-01
Bilaga kostnader vinterväghållning

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:
 - Korrigerat resultat från 2022 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen.
 - Tekniska nämndens ack resultat avskrivs då nämnden upphört per 2022-12-31
 - Bygg och miljönämndens ack resultat förs över till Samhällsbyggnadsnämnden
 - Enligt beslut från servicenämnd IT/växel/telefoni föreslås att årets underskott skrivs av
 - Enligt beslut från servicenämnd ekonomi/personal föreslås att årets överskott förs över till över/underskottsredovisningen
 - Överskottsredovisningen efter årets korrigerade resultat:

Fortsättning KS § 44

NÄMNDER		Korr resultat		Avskrivning/ Överföring	
Belopp netto (tkr)	IB 2022	2022	2022	2022	UB 2022
Kommunfullmäktige	634	-522			112
Kommunstyrelse exkl SeN	75	-693			-618
Service nämnder	0	-911		1 296	386
Bildningsnämnd	-946	2 019			1 074
Socialnämnd	3 121	1 933			5 054
Teknisk nämnd	12 425	4 034		-16 460	0
Bygg- och miljönämnd	387	227		-614	0
Internservice nämnd	0	0			0
Samhällsbyggnadsnämnd	0	0		614	614
Summa	15 697	6 089		-15 164	6 622

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Korrigerat resultat från 2022 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen.
2. Tekniska nämndens ackumulerade resultat avskrivs då nämnden upphört per 2022-12-31
3. Bygg och miljönämndens ackumulerade resultat förs över till samhällsbyggnadsnämnden.
4. Enligt beslut från service nämnd IT/växel/telefoni föreslås att årets underskott skrivs av
5. Enligt beslut från service nämnd ekonomi/personal föreslås att årets överskott förs över till över/underskottsredovisningen
6. Överskottsredovisningen efter årets korrigerade resultat:

NÄMNDER		Korr resultat		Avskrivning/ Överföring	
Belopp netto (tkr)	IB 2022	2022	2022	2022	UB 2022
Kommunfullmäktige	634	-522			112
Kommunstyrelse exkl SeN	75	-693			-618
Service nämnder	0	-911		1 296	386
Bildningsnämnd	-946	2 019			1 074
Socialnämnd	3 121	1 933			5 054
Teknisk nämnd	12 425	4 034		-16 460	0
Bygg- och miljönämnd	387	227		-614	0
Internservice nämnd	0	0			0
Samhällsbyggnadsnämnd	0	0		614	614
Summa	15 697	6 089		-15 164	6 622



Fortsättning KF § 62

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Korrigerat resultat från 2022 enligt sammanställningen nedan överförs till överskottsredovisningen.
2. Tekniska nämndens ackumulerade resultat avskrivs då nämnden upphört per 2022-12-31.
3. Bygg och miljönämndens ackumulerade resultat förs över till samhällsbyggnadsnämnden.
4. Enligt beslut från servicenämnd IT/växel/telefoni föreslås att årets underskott skrivs av.
5. Enligt beslut från servicenämnd ekonomi/personal föreslås att årets överskott förs över till över/underskottsredovisningen.
6. Överskottsredovisningen efter årets korrigerade resultat:

NÄMNDER		Korr resultat	Avskrivning/ Överföring	
Belopp netto (tkr)	IB 2022	2022	2022	UB 2022
Kommunfullmäktige	634	-522		112
Kommunstyrelse exkl SeN	75	-693		-618
Servicenämnder	0	-911	1 296	386
Bildningsnämnd	-946	2 019		1 074
Socialnämnd	3 121	1 933		5 054
Teknisk nämnd	12 425	4 034	-16 460	0
Bygg- och miljönämnd	387	227	-614	0
Internservicenämnd	0	0		0
Samhällsbyggnadsnämnd	0	0	614	614
Summa	15 697	6 089	-15 164	6 622

Expedieras till:
För kännedom till: Samtliga nämnder

KF § 63
KS § 43

DNR KS 2023/28

Ombudgetering av investeringar 2022 för Herrljunga kommun

Sammanfattning

I bokslutet för 2022 framgår att av tillgängliga investeringsmedel om totalt 149,8 mnkr förbrukades 127,7 mnkr. Av de 22,1 mnkr utnyttjade investeringsmedlen föreslås 12,2 mnkr att ombudgeteras till 2023 års investeringsbudget. Summan utgörs bland annat av projekt som ännu inte är påbörjade eller projekt som inte är avslutade. I årets utfall finns även underskott som flyttas med till 2023 där budget finns. Kommunfullmäktige beslutar slutligen årligen om ombudgetering av investeringsmedel.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2022-02-10
Bilaga, Ombudgeteringar investeringar 2022-12-31.

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:
- Ombudgetering av 2022 års investeringsmedel till 2023 godkänns

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Ombudgetering av 2022 års investeringsmedel till 2023 godkänns.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ombudgetering av 2022 års investeringsmedel till 2023 godkänns.

Expedieras till:

För kännedom till:

Samtliga nämnder

KF § 66
KS § 49

DNR KS 2023/53

Revidering av reglemente för lokala pensionärsrådet och lokala funktionshinderrådet

Sammanfattning

Vid årsskiftet 2022/2023 upplöstes två nämnder och två nya skapades. Vid upplösandet av tekniska nämnden och bygg- och miljönämnden så blev följden att ett antal styrdokument behövde uppdateras. Detta för att ta bort de gamla nämnderna och skriva in de nya. Således har ett förslag på ny version av reglementet för råden tagits fram. I det nya förslaget har även några justeringar gjorts textmässigt för att förtydliga innebörden och förbättra flödet av texten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-02-24

Förslag på reglemente för Lokala pensionärsrådet och Lokala funktionshinderrådet

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att fastställa reglementet för Lokala pensionärsrådet och Lokala funktionshinderrådet med föreslagna förändringar.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Reviderat reglemente för lokala pensionärsrådet och lokala funktionshinderrådet fastställs.

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Reviderat reglemente för lokala pensionärsrådet och lokala funktionshinderrådet fastställs.

Expedieras till:

För kännedom till: Bildningsnämnden, internservicenämnden, socialnämnden



§ 42 Revisionsrapport samordnad funktion för dataskyddsbud

Diarienummer: 2023/SKF0133

Beslut

Direktionen ger kansliet i uppdrag att återkomma med förslag på åtgärder utifrån granskningsrapporten till Direktionens sammanträde den 9 juni 2023

Sammanfattning

Insatt AB har på uppdrag av Revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund genomfört en fördjupad granskning av dataskyddsbudens verksamhet inom Sjuhärads kommunalförbund. Det övergripande syftet med granskningen var att undersöka de förutsättningar kommunalförbundets dataskyddsbud har för att verka gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan och att granska dataskyddsbudens arbetssätt med fokus på följsamhet mot lagar och prioritering av granskningsarbetet.

Revisorerna bedömer att förutsättningarna i huvudsak är tillräckliga samt att verksamheten bedrivs på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. I granskningen framkommer dock flera utvecklingsområden och rekommendationer. Revisorerna rekommenderar Sjuhärads kommunalförbund och kommunerna att bl.a. renodla dataskyddsbudens roll och utreda hur ett proaktivt arbete när det gäller efterlevnad av lagar och regler inom området kan genomföras och vem som ansvarar för det.

Svar från Direktionen med planerade åtgärder ska vara revisorerna tillhanda senast 2023-06-22. Missivet med bilagd rapport ska även tillställas respektive medlemskommun och deras revisorer för kännedom.

Expedieras till

Medlemskommunerna

Justerare		Utdragsbestyrkande
-----------	--	--------------------



2023-03-22

Direktionen Sjuhärads kommunalförbund
Samtliga medlemskommuner i Sjuhärads kommunalförbund

GRANSKNING AV SAMORDNAD FUNKTION FÖR DATASKYDDSOMBUD

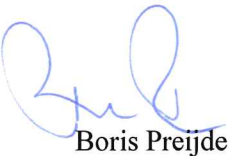
Insatt AB har på uppdrag av Revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund genomfört en fördjupad granskning av dataskyddsombudens verksamhet inom Sjuhärads kommunalförbund. Det övergripande syftet med granskningen var att undersöka de förutsättningar kommunalförbundets dataskyddsombud har för att verka gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan och att granska dataskyddsombudens arbetssätt med fokus på följsamhet mot lagar och prioritering av granskningsarbetet.

Granskningen visar att det finns goda förutsättningar för dataskyddsombuden att verka inom förbundet, att arbeta mot de anslutna kommunerna och att upprätthålla ett lagenligt rätt prioriterat arbetssätt. Dock står funktionen inför andra utmaningar nu jämfört med när den inrättades. En stor mängd kontaktytor och tillkommande administration, som växer ju fler kommuner som ansluter sig, och generellt sett högre nivå och mer tidskrävande arbete gör att det tidsutrymme som tidigare fanns för dataskyddsombuden nu är borta.

Vi bedömer att de förutsättningar kommunalförbundets dataskyddsombud har för att verka inom förbundet och gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan i huvudsak är tillräckliga samt att verksamheten bedrivs på ett i huvudsak ändamålsenligt sätt. I granskningen framkommer dock flera utvecklingsområden och rekommendationer. Vi rekommenderar Sjuhärads kommunalförbund och kommunerna att bl.a. renodla dataskyddsombudens roll och utreda hur ett proaktivt arbete när det gäller efterlevnad av lagar och regler inom området kan genomföras och vem som ansvarar för det.

I övrigt hänvisar vi till granskningsresultat och rekommendationer i bilagd rapport.

Missiv med bilagd rapport tillställs Direktionen i Sjuhärads kommunalförbund. Svar från Direktionen med planerade åtgärder emotses senast 2023-06-22. Missivet med bilagd rapport tillställs även respektive medlemskommun och deras revisorer för kännedom.



Boris Preijde



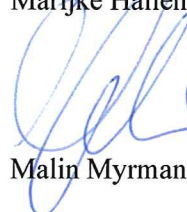
Marijke Hallencreutz



Ingrid Isaksson



Weine Eriksson



Malin Myrman

Bilaga: Rapport avseende granskning av samordnad funktion för dataskyddsombud, Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund

Borås Stads Revisionskontor

Besöksadress: Sturegatan 42

Postadress: Borås Stad, Revisionskontoret, 501 80 Borås

Webbplats: boras.se/revisionskontoret

Telefonnummer: 033-35 71 56

E-post: revisionskontoret@boras.se

Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund

Granskning av samordnad funktion för
dataskyddsombud

REVISIONSRAPPORT

2023-03-15

Antal sidor: 35

Erik Österberg, jurist

Mats Herling, jurist

Insatt AB

Kyrkogatan 4

553 16 Jönköping

www.insatt.com

Jerker Stenqvist, auktoriserad revisor och certifierad kommunal revisor

SQ Revision & Rådgivning AB

Hörngatan 1

573 42 Tranås

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Syfte och revisionsfrågor	5
1.3 Metod.....	6
1.4 Avgränsning och disposition.....	6
2. Allmän juridisk utgångspunkt – dataskyddsbud.....	7
3. Resultatet av granskningen	8
3.1 Vilka förväntningar, uppdrag eller mål finns från anslutna kommuner?.....	8
3.1.1 Utgångspunkter.....	8
3.1.2 Förväntningar, uppdrag och mål hos anslutna kommuner	9
3.1.3 Iakttagelser och bedömning.....	10
3.2 Vilka avtal/överenskommelser finns upprättade med respektive kommun?.....	10
3.2.1 Utgångspunkter.....	10
3.2.2 Upprättade avtal/överenskommelser	11
3.2.3 Iakttagelser och bedömning.....	11
3.3 Tydlig ansvarsfördelningen mellan dataskyddsbuden och kommunerna?	11
3.3.1 Utgångspunkter.....	11
3.3.2 Ansvarsfördelningen mellan dataskyddsbuden och kommunerna.....	12
3.3.3 Iakttagelser och bedömning.....	13
3.4 I vilken utsträckning uppfyller granskningsverksamheten de lagkrav som finns inom området?.....	14
3.4.1 Utgångspunkter.....	14
3.4.2 Dataskyddsbudens granskningsverksamhet.....	15
3.4.3 Iakttagelser och bedömning.....	18
3.5 Är prioriteringen i granskningsarbetet lämplig med hänsyn till granskningsområde och typen av granskningsobjekt?	20
3.5.1 Utgångspunkter.....	20
3.5.2 Prioriteringen i granskningsarbetet utifrån granskningsområde och granskningsobjekt	20
3.5.3 Iakttagelser och bedömning.....	21

3.6	Är bemanningen och resurser för dataskyddsbuden tillräckliga för verksamhetens uppgift?.....	21
3.6.1	Utgångspunkter.....	21
3.6.2	Dataskyddsbudens bemanning och resurser	22
3.6.3	lakttagelser och bedömning.....	25
3.7	Är dataskyddsbudens rådgivning och utbildningsinsatser tillräckliga?	26
3.8	Om dataskyddsbudens rådgivning är tillräcklig	26
3.8.1	Utgångspunkter.....	26
3.8.2	Dataskyddsbudens rådgivning	27
3.8.3	lakttagelser och bedömning.....	28
3.9	Om utbildningen ombuden tillhandahåller verksamheterna är tillräcklig.....	29
3.9.1	Utgångspunkter.....	29
3.9.2	Utbildning som dataskyddsbuden tillhandahåller verksamheterna.....	30
3.9.3	lakttagelser och bedömning.....	30
4.	Sammanfattande slutsatser och rekommendationer.....	32

1. Inledning

Vi har av revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund fått i uppdrag att granska hur kommunalförbundets dataskyddsombud verkar inom förbundet och gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan.

1.1 Bakgrund

Allmänna dataskyddsförordningen EU 2016/679¹ (härefter "GDPR", "dataskyddsförordningen" eller "förordningen") trädde i kraft den 25 maj 2018, gäller i hela EU och ersatte i Sverige den äldre Personuppgiftslagen (1998:204) (PUL) från 1998. Det främsta syftet med dataskyddsförordningen är att bidra till starkare skydd för individers integritet och större makt för enskilda att kunna bestämma över sina personuppgifter. Andra syften med dataskyddsförordningen är att modernisera dataskyddsdirektivets regler från 1995 och att anpassa dessa till det nya digitala samhället. Såväl offentliga som privata verksamheter behöver anpassa hanteringen av personuppgifter så att den uppfyller gällande regler i dataskyddsförordningen och kompletterande nationell lagstiftning². Förordningen kräver att vissa verksamheter utser ett dataskyddsombud. I de fall personuppgiftsbehandling utförs av en myndighet eller ett offentligt organ ska personuppgiftsansvarig utse dataskyddsombud. Eftersom de kommunala nämnderna är personuppgiftsansvariga och offentliga organ behöver de utse dataskyddsombud.

I februari 2018 beslutades att inrätta en delregional funktion för dataskyddsombud inom Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund (härefter "samverkan"). Funktionen innebär att dataskyddsombud verkar och är organiserade inom kommunalförbundet och agerar dataskyddsombud till de kommuner som önskar delta i samverkan. Kostnaden fördelas mellan deltagande kommuner.

Den utredning som föregick beslutet anger följande fördelar med en samverkansorganisation inom kommunalförbundet;

- Kommunalförbundet erbjuder en befintlig samverkansorganisation med styrning från respektive kommun.
- Dataskyddsombuden erbjuds en självständig roll i förhållande till kommunerna som ligger väl i linje med intentionerna i den nya dataskyddsförordningen.
- Samverkan kring dataskyddsombud skapar förutsättningar för en robust bemanning.
- Samverkan kring dataskyddsombud ger goda förutsättningar att erbjuda kommunerna den kompetensbredd som förordningen föreskriver.

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

² Se bl.a. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (Kompletteringslagen).

Sedan 2018 har dataskyddsbuden verkat som dataskyddsbud åt kommunerna Bollebygd, Borås stad, Herrljunga, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda, ett antal kommunala bolag samt Södra Älvsborgs Räddningsförbund (SÄRF) och Sjuhärads Samordningsförbund (härefter "deltagande/anslutna kommuner"). Verksamheten finansieras genom en fast avgift per deltagande kommun samt en rörlig del baserad på kommunens antal invånare.

Sedan den 1 januari 2022, då även Marks kommun anslöt sig till samverkan, har både grundkostnaden och den kommuninvånarbaserade kostnaden räknats om för att den totala budgeten för verksamheten inte skulle öka. På så vis har uppdragets omfång utökats utan att funktionens resurser ökat.

På uppdrag av revisorerna i Sjuhärads kommunalförbund genomförde revisionskontoret i Borås Stad 2021 en förstudie som syftade till att undersöka hur kommunalförbundets dataskyddsbud verkar inom förbundet och gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan. Revisionskontorets övergripande slutsats var att det fanns förutsättningar för vidare fördjupad granskning inom området. Innevarande syfte tar avstamp i slutsatserna från förstudien.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar, i enlighet med kraven i upphandlingsunderlagen, till att undersöka de förutsättningar kommunalförbundets dataskyddsbud har för att verka inom förbundet och gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan. Projektet innefattar även en granskning av funktionens arbetssätt med fokus på följsamhet mot lagar och prioritering av tillsynsarbetet med hänsyn till granskningsobjekten.

Granskningen avser besvara följande revisionsfrågor:

- Vilka förväntningar, uppdrag eller mål finns från anslutna kommuner?
- Vilka avtal/överenskommelser finns upprättade med respektive kommun?
- Är ansvarsfördelningen tydlig mellan dataskyddsbuden och kommunerna?
- I vilken utsträckning uppfyller dataskyddsbudens granskningsverksamhet de lagkrav som finns inom området?
- Är prioriteringen hos granskningsarbetet lämpligt med hänsyn till granskningsområde och typen av granskningsobjekt?
- Är bemanningen och resurser för dataskyddsbuden tillräckliga för verksamhetens uppgift?
- Är dataskyddsbudens rådgivning och utbildningsinsatser tillräckliga?

1.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Studium och genomgång av relevanta styrdokument, granskningsunderlag och andra underlag, samt
- Intervjuer och avstämningar med dataskyddssombuden Magnus Blomqvist och Dan Bodin samt dataskyddssamordnare i tre kommuner av olika storlek (Borås stad, Ulricehamn och Vårgårda).

Intervjuanteckningarna har faktakontrollerats av respektive intervjuperson. Rapporten har faktakontrollerats av granskningsledare Samuel Kaufman och granskningsmedarbetare Anna Duong vid revisionskontoret i Borås Stad för revisorerna i Sjuhärads Kommunalförbunds räkning.

1.4 Avgränsning och disposition

Granskningen har avgränsats till att omfatta verksamhetsorganisationen för Sjuhärads kommunalförbund och de revisionsfrågor som uppställts i förfrågningsunderlaget för den offentliga upphandling (och i syftet ovan) genom vilken Insatt tilldelades uppdraget.

Uppdragets omfång har inte tillåtit intervjuer med företrädare för samtliga anslutna kommuner, varför det avgränsats till tre kommuner av olika storlek.

[Kapitel 2](#) innehåller en allmän juridisk utgångspunkt med genomgång av lagkraven i främst artikel 37 - 39 i förordningen.

I [Kapitel 3](#) följer själva resultatet av granskningen. För att besvara syftet och revisionsfrågorna samt för att på ett tydligt och övergripande sätt presentera resultatet delas kapitel 3 (i regel) in i ett avsnitt per revisionsfråga. I syfte att ge vägledning och för tydliggörandet av de kriterier som vi har granskat mot, inleds avsnitten med sammanfattande beskrivningar av krav i gällande rätt, styrdokument eller i vissa fall andra föresatser. Därefter innehåller avsnittet en sammanfattning av vad som framkommit i intervjuerna och i begärda underlag. I slutet av varje avsnitt sammanfattas våra iakttagelser, bedömningar och identifierade brister samt i vissa fall förslag på förbättringsåtgärder. Även om genomförda intervjuer utgått ifrån de fasta revisionsfrågorna har vi försökt hålla dem öppna och ganska fria, med förhoppningen om att ett öppet samtalsklimat medför fler och bättre synpunkter. Detta har gett ytterligare intressanta iakttagelser, uppslag och synpunkter som egentligen ligger utanför revisionsfrågorna. Eftersom vi tror att såväl kommunalförbundet, de anslutna kommunerna som dataskyddssombuden kan ha nytta av dessa iakttagelser har dessa inkluderats i rapporten och under de avsnitt de passerat bäst.

I [Kapitel 4](#) sammanfattar vi våra slutsatser.

2. Allmän juridisk utgångspunkt – dataskyddsombud

Om den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet (härefter benämnt "den personuppgiftsansvarige") är en myndighet eller ett offentligt organ, får ett enda dataskyddsombud utnämnas för flera sådana myndigheter eller organ, med hänsyn till deras organisationsstruktur och storlek. Dataskyddsombudet får agera för sådana sammanslutningar och andra organ som företräder personuppgiftsansvariga. Dataskyddsombudet ska utses på grundval av yrkesmässiga kvalifikationer och, i synnerhet, sakkunskap om lagstiftning och praxis avseende dataskydd samt förmågan att fullgöra de uppgifter som avses i artikel 39. Dataskyddsombudet får ingå i den personuppgiftsansvariges personal, eller utföra uppgifterna på grundval av ett tjänsteavtal. Det är alltså tillåtet att anlita en utomstående uppdragstagare. Den personuppgiftsansvarige ska offentliggöra dataskyddsombudets kontaktuppgifter och meddela dessa till tillsynsmyndigheten.

Av artikel 39 dataskyddsförordningen framgår att dataskyddsombudet ska ha *minst* följande uppgifter:

- A. informera och ge råd till den personuppgiftsansvarige, och de anställda som behandlar personuppgifter om vilka skyldigheter de har enligt dataskyddsförordningen och andra dataskyddsbestämmelser;
- B. övervaka efterlevnaden
 1. av denna förordning,
 2. av andra av unionens eller medlemsstaternas dataskyddsbestämmelser och
 3. av den personuppgiftsansvariges strategi för skydd av personuppgifter, inbegripet
 - ansvarstilldelning,
 - information till och utbildning av personal som deltar i behandling och tillhörande granskning.

Dataskyddsombudet har även vissa anknyttande skyldigheter:

- C. på begäran ge råd vad gäller konsekvensbedömningen avseende dataskydd;
- D. samarbeta och vara kontaktperson för tillsynsmyndigheten i frågor som rör behandling, inbegripet förhandssamråd, samt
- E. vara kontaktbar för registrerade som vill utöva sina rättigheter eller som har frågor om personuppgiftsbehandlingen.

Dataskyddsombudet ska, när det gäller dennes genomförande av sina uppgifter, vara bundet av sekretess eller konfidentialitet i enlighet med unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

Av förordningen följer även krav på den personuppgiftsansvarige att bland annat säkerställa att dataskyddsombudet på ett korrekt sätt och i god tid deltar i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige stödja dataskyddsombudet i

dennes arbete genom att tillhandahålla de resurser som krävs för genomförandet av ombudets uppgifter samt ge tillgång till personuppgifter och behandlingsförfaranden. Därtill ska den personuppgiftsansvarige bidra till upprätthållandet av dataskyddsombudets sakkunskap, till exempel genom att vid behov erbjuda utbildning inom området. Den personuppgiftsansvarige ska säkerställa att dataskyddsombudet inte tar emot instruktioner som gäller utförandet av dataskyddsombudets uppgifter ovan. Dataskyddsombudet får fullgöra andra uppgifter och uppdrag. Den personuppgiftsansvarige ska se till att sådana uppgifter och uppdrag inte leder till en intressekonflikt.³

3. Resultatet av granskningen

3.1 Vilka förväntningar, uppdrag eller mål finns från anslutna kommuner?

3.1.1 Utgångspunkter

Dataskyddsverksamheten inom Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund inklusive den samordnade dataskyddsombudensfunktionens uppdrag, syften och mål kan sammanfattas enligt följande. Dataskyddsverksamheten inom kommunalförbundet är en samverkan som syftar till att (kostnads)effektivt ge medlemskommunerna kunskap och erfarenhet i dataskyddsfrågor. Kommunalförbundet ska erbjuda en samverkansorganisation med styrning från respektive kommun. Dataskyddsombuden erbjuds en självständig och oberoende roll i förhållande till de personansvariga verksamheterna på kommunerna i enlighet med intentionerna i dataskyddsförordningen. Samverkan kring dataskyddsombud ämnar skapa förutsättningar för en robust bemanning.

Samverkan kring dataskyddsombud ger goda förutsättningar att erbjuda kommunerna den kompetensbredd som förordningen föreskriver. Medlemmarna i Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ska känna att de har bra tillgänglighet till dataskyddsombuden och därmed känna trygghet gällande hur den personliga integriteten hanteras inom den egna organisationens olika verksamheter.

Samverkansformens övergripande målsättning är att säkerställa ett gott skydd av den personliga integriteten genom att ge medlemskommunerna möjlighet att skaffa sig kontroll över de vitala delarna i dataskyddsförordningen och ge dem verktyg att motverka och minska antalet personuppgiftsincidenter.

Dataskyddsombuden erbjuder sin kompetens och ger service åt verksamheterna, dess personal samt kommunmedlemmar genom rådgivning, information, utredningar och

³ Artikel 38.6 dataskyddsförordningen.

utbildningsinsatser. I de fall det behövs, ges också stöd och hjälp i att bedöma hur personuppgiftsincidenter ska hanteras.⁴

I Figur 1 illustreras dataskyddsombudens årliga aktiviteter som ingår i deras uppdrag.

Figur 1



3.1.2 Förväntningar, uppdrag och mål hos anslutna kommuner

Det har under granskningen framkommit att anslutna kommuner i huvudsak har följande förväntningar, uppdrag och mål på dataskyddsombudsfunktionen och dataskyddsombuden. Mot bakgrund av att funktionen inrättats för att de anslutna kommunerna ska få dataskyddsombud som är lättillgängliga, vilket i sin tur motiverat att två dataskyddsombud anställts på heltid av kommunalförbundet, förväntar sig de anslutna kommunerna att dataskyddsombuden är just lätta att nå, att de besitter expertkunskap samt att de enbart sysslar med dataskydd och strikt angränsade frågor. I slutänden handlar förväntningarna om att få valuta för avsatta kommunmedel. Mer specifikt förväntar sig de anslutna kommunerna att dataskyddsombuden

- besitter spetskunskap inom området så att deras dataskyddskontakter kan vända sig till dem vid svårare frågor för att få korrekta, välvägdade och verksamhetsnära svar och vägledning,
- ska kunna hålla generella utbildningar inom dataskydd och

⁴ Budget 2021 för Sjuhäradskommunalförbund.

- tar fram och utformar vissa rutindokument.

Hos dataskyddsbuden finns en medvetenhet om att de anslutna kommunerna vill ha valuta för pengarna och därigenom att dataskyddsbuden ska synas och höras ute i kommunerna och deras olika verksamheter. Eftersom dataskyddsarbetet inte utgör kärnverksamheten och därför kan förbises av vissa enheter eller i vissa situationer jobbar dataskyddsbuden behovsbaserat och försöker ta större kontakt med de enheter där de ser behoven. Utifrån kraven i rollen dataskyddsbud avseende dels ombudets oberoende, dels den granskning av verksamheten som behöver utföras, kan de inte bistå de olika enheterna med att skriva dokument och rutiner, eftersom effekten skulle bli att de i förlängningen granskar sig själva.

3.1.3 Iakttagelser och bedömning

Vår bedömning är att de anslutna kommunerna till övervägande del har rimliga förväntningar på samverkansfunktionen och dataskyddsbuden utifrån kommunalförbundets uppdrag och mål för samverkan. Dataskyddsbuden är i sin tur väl införstådda med dessa förväntningar tillika på vilket sätt de kan och inte kan bistå de olika enheterna utifrån rollens begränsningar (främst vad gäller oberoende). Mot bakgrund av samverkansfunktionens utformning och att två tjänster tillsatts för att tillse samtliga kommuners behov av tillgängliga dataskyddsbud delar vi kommunernas uppfattning om att de ska kunna förvänta sig att dataskyddsbuden är lätta att nå samt syns och hörs i verksamheten.

Eftersom kommunernas förväntningar och mål på dels dataskyddsamverkan, dels dataskyddsbuden samt vår bedömning av hur dessa förväntningar och mål uppfylls genomsyrar resterande revisionsfrågor har vi valt att lägga våra ytterligare iakttagelser och bedömningar efter att dessa frågor besvarats i de sammanfattande slutsatserna under [Kapitel 4](#).

3.2 Vilka avtal/överenskommelser finns upprättade med respektive kommun?

3.2.1 Utgångspunkter

Uppdraget är personligt och ska beslutas av varje nämnd som ombudet arbetar för. Dataskyddsbudet får ingå i den personuppgiftsansvariges personal, eller utföra uppgifterna på grundval av ett tjänsteavtal. Det är alltså tillåtet att anlita en utomstående uppdragstagare. Den personuppgiftsansvarige ska säkerställa att dataskyddsbudet inte tar emot instruktioner som gäller utförandet av dataskyddsbudets uppgifter.⁵

Vid tiden för förstudien (från september 2022) som föranledde innevarande granskning fanns inte (uppdaterade) avtal eller överenskommelse med respektive kommun upprättade. Det

⁵ Artikel 38.3 dataskyddsförordningen.

som fanns var den överenskommelse som upprättats i kommunchefsgruppen. Förbundet hade tagit fram ett avtalsutkast för vid tidpunkten nyligen anslutna Marks kommun och skulle ingå avtal med respektive ansluten kommun med utgångspunkt i nämnda avtalsutkast.

3.2.2 Upprättade avtal/överenskommelser

Vid tiden för vår granskning har de intervjuade uppgett att avtal finns på plats med de anslutna kommuner samt att dessa bygger på samma avtalsstruktur och mall. Det står inte något i kommunalförbundsordningen om dataskyddsbudens arbete. Det är dataskyddsbudens verksamhetsplan som styr deras arbete. Alla personuppgiftsansvariga enheter ska ha utsett dataskyddsbud, vilket dataskyddsbuden har kontrollerat genom att begära ut uppgifter från tillsynsmyndigheten Integritetskyddsmyndigheten (IMY). Vidare har de intervjuade uppgett att avtalen är relativt kortfattade och att de mer eller mindre klargör att samverkan och dataskyddsbud tillhandahålls men utan detaljer om hur uppdraget ska utföras mot bakgrund av förordningens krav på dataskyddsbudets oberoende ställning. Vi har begärt och fått ta del av ett sådant avtal.

3.2.3 Iakttagelser och bedömning

De intervjuade har uppgett att de avtal som saknades/inte var uppdaterade (efter att Marks kommun anslutit sig) vid tiden för förstudien nu har upprättats, vilket självklart ses som positivt. En av de anslutna kommunernas företrädare var dock osäker på om något avtal finns upprättat. Avtalsinnehållet och att avtals lydelsen undviker att beskriva hur dataskyddsbudsuppdraget ska utföras ligger väl i linje med förordningen och att den personuppgiftsansvarige ska säkerställa att dataskyddsbudet inte tar emot instruktioner som gäller utförandet av dennes uppgifter. Vi har inget att anmärka på innehållet vad gäller det upprättade avtal vi tagit del av. Vårt uppdrag har inte medgett tiden att kontrollera att alla anslutna kommuner verkligen har avtal med kommunalförbundet. Med tanke på det och osäkerheten i en av de intervjuade kommunerna rekommenderar vi att man säkerställer att avtal med respektive kommun finns upprättat.

3.3 Tydlig ansvarsfördelningen mellan dataskyddsbuden och kommunerna?

3.3.1 Utgångspunkter

Personuppgiftsansvariga nämnder i varje kommun ansvarar för att förordningens regler följs. Det är alltså organisationen och inte dataskyddsbudet som ansvarar för regelefterlevnaden. Därför måste organisationen ha rutiner och arbeta på ett sådant sätt att krav efterföljs. Om en organisation inte har följt reglerna är det organisationen som bär ansvaret, inte ombudet.

Dataskyddsombudet ska kunna agera självständigt och oberoende i organisationen. De personuppgiftsansvariga nämnderna inom kommunen ansvarar för att ombudet får det stöd, de befogenheter och tillräckliga resurser som krävs för att kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt och oberoende sätt. Ombudet ska också ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå. I uppdraget ingår även den rådgivande rollen - dataskyddsombudet ska informera och ge råd till dels den personuppgiftsansvarige, dels de anställda som behandlar personuppgifter, om vilka skyldigheter de har enligt dataskyddsförordningen och andra dataskyddsbestämmelser.⁶

3.3.2 Ansvarsfördelningen mellan dataskyddsombuden och kommunerna

Inledningsvis ska sägas att dataskyddsombuden är anställda av kommunalförbundet och är således formellt sett självständiga gentemot de anslutna kommunerna.

Granskningen visar att alla intervjuade är medvetna om att det är verksamheterna som ska sköta det löpande dataskyddsarbetet och att dataskyddsombuden mer agerar som stöd i denna del. Detta hänger även ihop med dataskyddsombudets oberoende och granskande roll. Angående rollen har en ansluten kommun uppfattat en viss otydlighet. Den har tagit exemplet att dataskyddsombuden velat vara med på återkommande möten i ett större digitaliseringsprojekt, men samtidigt undanbett sig att upprätta enklare rutiner för dataskydd. Kommunen har uppgett att dataskyddsombuden inte borde sitta med på varje sådant möte utifrån dels deras oberoende roll, dels att de bjudit in sig till mötena i digitaliseringsprojektet för att snarare bidra med sin digitaliseringskompetens (från genomgången digitaliseringsutbildning) än sin dataskyddskompetens. Kommunen har upplevt en viss dubbelydighet från dataskyddsombudens sida beträffande hur de förhåller sig till den oberoende rollen, genom att de i ena stunden vill delta i det löpande arbetet (genom att delta i möten), men inte vill upprätta rutindokument i den andra. Det råder konsensus mellan de intervjuade kommunerna att de vill kunna vända sig till och nyttja dataskyddsombuden som experter på dataskydd, när de själva kör fast i en fråga. En ansluten kommun har uttryckt det som att de vill kunna ställa en fråga till dataskyddsombuden, få ett svar och sedan gå vidare själva, utan att ombuden erbjuder sig att löpande sitta med på möten. I varje fall ska dataskyddsombuden inte delta i möten för att bidra med kompetens de råkar ha vid sidan av den strikt dataskyddsmässiga. En annan kommun tycker dock att ansvarsfördelningen är mycket otydlig, den har inte förstått vad dataskyddsombudens uppdrag är och vad de kan förvänta sig från dem. Ombuden visar sig inte i kommunen förutom i samband med granskning och mognadsmatris.

Dataskyddsombuden har uppgett att de möts av uppskattning när de väl besöker de anslutna kommunerna och dess enheter. Folk ställer upp och hjälper till att boka möten med mera varför mottagligheten på kommunerna är god. Någon enhet har uttryckt att

⁶ Artikel 38.3 dataskyddsförordningen.

dataskyddsbuden inspirerar dem att fortsätta med dataskyddsarbetet. De flesta av verksamheterna har visat uppskattning i att dataskyddsbuden har varit tydliga men att verksamheterna själva har fått ta ansvar för att bygga upp sitt dataskyddsarbete utifrån ombudens framtagna processer och strukturer. Däremot skiljer det sig markant hur de olika enheterna klarat av att sköta dataskyddsarbetet under eget ansvar. "Det kan beskrivas som att många är gröna, en del gula och flera röda". De enheter som inte tagit tag i dataskyddsarbetet förstår egentligen inte att det är de som har ansvaret och att de är personuppgiftsansvariga. De har varken intresse eller fokus. Det är framför allt en enhet där både dataskyddsbuden och omgivande förvaltningar påpekat brister år efter år. Vad dataskyddsbuden fått till svar är att enheten inte kan området och att den varken har budget eller personal. I det fallet har dataskyddsbuden känt sig tvingade att lyfta bristerna för nämnden. Bristerna har varit tydliga i varje års granskning. Angående "de röda" enheterna önskar dataskyddsbuden, eftersom processer och strukturer redan är satta, att dessa enheter börjar förstå och ta sitt ansvar. De ser fördelar med en uppstart med en metodledare som går in och "får i gång" dessa enheter och att det avsätts resurser så att enheterna får administration att ta till sig vad dataskyddsbuden säger. De på enheterna vet inte hur formulären ombuden tagit fram fungerar och klarar för tillfället inte av systematiskt dataskyddsarbete.

3.3.3 *lakttagelser och bedömning*

Dataskyddsbuden har byggt upp ett ramverk för kommunernas och dessas organisatoriska enheternas dataskyddsarbete. Det löpande dataskyddsarbetet ska alltså bedrivas på de organisatoriska enheterna och ombuden ska arbeta med regelbunden tillsyn och rådgivning, vilket ligger i linje med syftet bakom regelverket och dess bestämmelser för dataskyddsbudsrollen. Eftersom det är varje nämnd som är personuppgiftsansvarig och dataskyddsbudets roll inbegriper kontrollverksamhet är det ändamålsenligt att ombuden undviker för stor inblandning i det fortlöpande dataskyddsarbetet. Även ett resursfördelningsperspektiv kräver en avvägning av dataskyddsbudens deltagande i det dagliga dataskyddsarbetet. Antalet registrerade i kommunerna som de är dataskyddsbud för och effektivitetsaspekten motiverar ytterligare att det inte är dataskyddsbuden som utför det dagliga dataskyddsarbetet.

Ansvarsfördelningen kräver även att samtliga enheter tar sitt ansvar och verkligen utför sitt dataskyddsarbete. Granskningen visar att nivån och intresset för dataskyddsfrågor skiljer sig stort mellan olika kommuner och olika enheter. Anledningar som nämns till att vissa enheter inte bedriver ett aktivt arbete är bland andra brist på resurser, kunskap eller vilja. Det formella ansvaret är korrekt fördelat, men samtliga enheter måste utföra sin del. Vi vill påminna samtliga enheter om deras respektive ansvar och uppmana verksamhetsledningarna och personuppgiftsansvariga nämnder att tillsätta resurser och prioritera dataskyddsarbetet. Häri ingår även att involvera dataskyddsbuden i besluts- och arbetsprocesser med påverkan på dataskyddsarbetet, vilket krävs enligt artikel 38 dataskyddsförordningen.

Av vad som framgår ovan under avsnitt [3.3.1](#) ska ombudet ha en oberoende roll men samtidigt ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd. Vidare får dataskyddsombudet fullgöra andra uppgifter och uppdrag. Den personuppgiftsansvarige ska se till att sådana uppgifter och uppdrag inte leder till en intressekonflikt.

Mer konkret kan vi se fördelar med att dataskyddsombuden deltar på vissa möten och i synnerhet ges möjlighet att komma med dataskyddsperspektivet i alla frågor där personuppgiftsbehandling förekommer (inbegripet digitaliseringsprojekt). Det finns inte heller något formellt som hindrar att dataskyddsombudet, utöver dataskydd, fullgör andra uppgifter och uppdrag. Vi kan även förstå kommunens upplevelse av tvetydighet att dataskyddsombuden ska ges möjlighet att delta i alla frågor som rör dataskydd men inte bör upprätta rutiner och riktlinjer utifrån den oberoende rollen. Förordningens ramar för dataskyddsombud förmedlar dock en ganska komplicerad rollbeskrivning som innehåller dels en granskande-, dels en stöttande och rådgivande del. Det är denna rollbeskrivning vi har att förhålla oss till och granska mot. Med det sagt och även om dataskydd, informationssäkerhet och digitalisering är områden som ofta överlappar varandra, delar vi kommunens syn på fördelarna med om dataskyddsombudens roll vore mer renodlad. Ombuden borde således syssla med dataskydd så långt det är möjligt, speciellt eftersom de har så pass många registrerade att vara dataskyddsombud för⁷. Att då delta i återkommande möten för att bidra med andra kompetenser de råkar ha ligger enligt vår bedömning utanför kommunalförbundets dataskyddsombuds uppdrag. Detta speciellt sett i ljuset av att vissa kommuner upplever att dataskyddsombuden sällan visar sig hos dem.

3.4 I vilken utsträckning uppfyller granskningsverksamheten de lagkrav som finns inom området?

3.4.1 Utgångspunkter

De lagkrav som finns för dataskyddsombudets granskningsverksamhet är som följer. Av artikel 39.1 b) GDPR framgår att dataskyddsombudet ska granska efterlevnaden

- av förordningen,
- av andra dataskyddsbestämmelser och
- av den personuppgiftsansvariges övergripande strategi för skydd av personuppgifter, (inbegripet ansvarstilldelning, information till och utbildning av personal som deltar i behandling och tillhörande granskning).

Några mer specifika detaljer eller någon ledning för hur, hur ofta eller vad som ska granskas ges inte.

⁷ Se avsnitt 3.6.2, s. 25, i denna rapport.

Däremot framgår av artikel 39.2 att dataskyddsbudet vid utförandet av sina arbetsuppgifter, inbegripet granskning, ska ta vederbörlig hänsyn till de risker som är förknippade med behandling av personuppgifter, med beaktande av behandlingens

- art,
- omfattning,
- sammanhang och
- syften.

Bestämmelsen innebär enligt Artikel 29-gruppen att dataskyddsbudet ska prioritera sin verksamhet och inrikta sitt arbete på eventuella problem som utgör en högre risk för dataskyddet.⁸

I skäl 75 berörs vilka riskerna för fysiska personers rättigheter och friheter kan vara. Sannolikhetsgraden och allvaret för riskerna för fysiska personers rättigheter och friheter kan sammanfattas till personuppgiftsbehandling som skulle kunna medföra

- fysiska, materiella eller immateriella skador, i synnerhet om behandlingen kan leda till
 - o diskriminering,
 - o identitetsstöld eller bedrägeri,
 - o ekonomisk förlust, skadat anseende,
 - o förlust av konfidentialitet när det gäller personuppgifter som omfattas av tystnadsplikt,
 - o obehörigt hävande av pseudonymisering
 - o eller annan betydande ekonomisk eller social nackdel,
- om registrerade kan berövas sina rättigheter och friheter eller hindras att utöva kontroll över sina personuppgifter,
- om känsliga personuppgifter behandlas,
- om personliga aspekter bedöms i syfte att skapa eller använda personliga profiler (profilering),
- om det sker behandling av personuppgifter rörande sårbara fysiska personer, framför allt barn, eller
- om behandlingen inbegriper ett stort antal personuppgifter och gäller ett stort antal registrerade.⁹

3.4.2 *Dataskyddsbudens granskningsverksamhet*

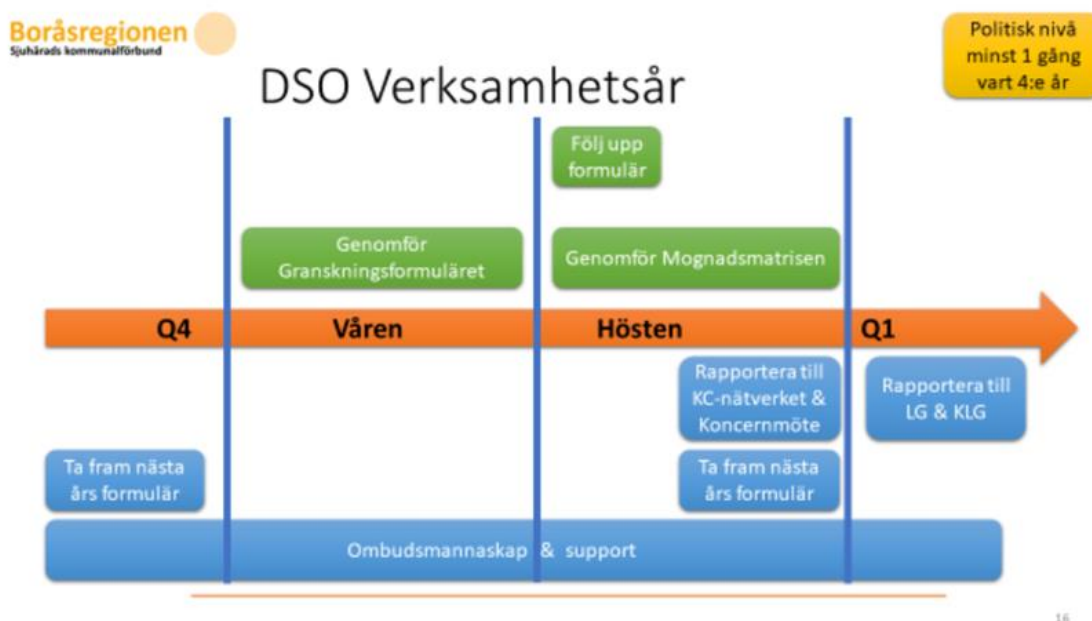
Av de underlag vi tagit del av och intervjun med dataskyddsbuden framgår i huvudsak följande om granskningsverksamheten. Granskningsverksamheten består av två fasta delar;

⁸ s.22 Artikel 29-gruppens riktlinjer om dataskyddsbudet antagna den 13 december 2016, senast granskade och antagna den 5 april 2017 (Artikel 29-gruppens riktlinjer om dataskyddsbudet).

⁹ Beaktandeskäl 75 till dataskyddsförordningen.

ett granskningsformulär som enheterna fyller i varje vår och en mognadsmatris som enheterna fyller i varje höst.

I Figur 2 beskrivs dataskyddsbudens verksamhet utifrån en årlig planering, där granskningsverksamheten utgör en betydande del.



Figur 2

Granskningsformuläret på våren

Granskningsverksamheten är dels baserad på nödvändigheten av att bygga strukturer i rätt ordning (att först ha övergripande rutiner på plats innan man börjar ta fram detaljerade dokument för specifika delar av sin verksamhet), dels riskbaserad (i första hand de förvaltningar som har stora risker och i andra hand de högriskområden som finns). Härutöver kan man sammanfatta granskningsverksamhetens syften i två delar.

1. Generell granskning – för att säkerställa att vissa organisationer finns på plats.
2. Förflyttningssgranskning – för att höja nivån på arbetet.

De största frågorna tas först och byggs år för år på vilket leder till bättre och bättre nivå. Dataskyddsbuden höjer nivån genom att exempelvis år 1 fråga om enheterna har en utbildningsplan och år 2 fråga om de följer upp att medarbetarna går utbildningarna och att planen följs. Varje enhet får sedan, med dataskyddsbudens hjälp, ta fram en egen åtgärdslista för hur de ska komma upp i "Ja".

Granskningsformuläret innehåller två moment, dels det generella (håller enheten takten i det fortlöpande dataskyddsarbetet?), dels ett specifikt årligt granskningstema. Deras granskningar genomlyser inte allt och de skriver inte några 75 sidors rapporter (som vissa revisionsbyråer). De tar i stället med 18 påståenden i sitt granskningsformulär. De generella påståendena ska bidra till dataskyddsombudens kunskap om verksamheten på enheten samt enhetens insikt om dess egen verksamhet. De flesta påståendena är generella och tar sikte på takten i det fortlöpande arbetet, medan 4–5 frågor av de 18 vigs åt årets tema. Exempelvis hade de temat arkivering vid tidpunkten för e-Arkivs införande. Första påståendet är alltid om förra årets åtgärdslista åtgärdats. Och för de generella påståendena brukar alltid frågor om utbildning och incidenthantering vara med. Anledningen till att många enheter inte arbetar tillräckligt aktivt med åtgärdslistan handlar ytterst om att de inte prioriterar arbetet. Efter att granskningsformuläret skickats ut, besvarats och dataskyddsombuden gått igenom svaren bokas ett uppföljningsmöte. Under mötet får enheten, med dataskyddsombudens hjälp, ta fram de åtgärder som behöver vidtas för att enheten ska kunna anses uppfylla påståendena i granskningsformuläret. Första frågan under uppföljningsmötet är alltid hur det går med föregående punkter på åtgärdslistan. I ett fall hade åtgärdslistan blivit "rödare och rödare" och dataskyddsombuden tvingades underrätta nämnden, vilket ledde till förbättringar. Kanske borde de ha tätare uppföljningar med de enheter där de ser att åtgärdslistan inte sköts och underrätta nämnderna i ett tidigare skede. Annars blir det i regel långt mellan mötena med respektive enhet.

Dataskyddsombuden ser inte att det finns utrymme att genomföra fler granskningar under ett kalenderår. Eftersom dataskyddsombuden har cirka 80 enheter att granska upplever de att det varken finns tid eller möjlighet för djupare, mer kvalitativa spetsgranskningar. De skulle vilja ha tiden att utföra djupare analyser inom specifika områden för att kunna komma med mer skarpa rekommendationer, vilket skulle bidra till höjd kunskapsnivå. De upplever samtidigt att de inte kan släppa nuvarande granskningsupplägg eftersom deras granskningsverksamhet dels styrs av verksamhetsplanen och årshjulet (som de inte vill ändra), dels för att de då skulle missa uppföljning av de stora grundläggande områdena (som utbildning, artikel 30 osv.) vilket skulle leda till sänkt kvalitet i dessa delar. Ett uppslag är dock att ett enklare förfarande/underhållsarbete för nuvarande granskning skulle kunna frigöra en större möjlighet för dataskyddsombuden att arbeta mer proaktivt.

Mognadsmatrisen på hösten

Varje höst skickar de ut "Mognadsmatrisen" där enheterna genom att svara på frågor på strategisk nivå får självskatta sig och sin mognad av dataskyddsarbetet. Matrisen innehåller tio fasta delar, bland andra "Kvaliteten på behandlingsregistret" och "Uppfyllande av Rättigheter". Ett annat exempel från mognadsmatrisen är om enheten har en robust incidenthanteringsprocess. Matrisen innehåller en definition för vad som krävs för att processen ska anses robust och en skala från 0 till 9 som enheten får placera in sin

verksamhet; 0 avser "att man inte ens har börjat fundera på frågan" och 9 avser "mycket hög kvalitet".

De anslutna kommunerna

Av intervjuerna med de anslutna kommunerna framkommer i huvudsak följande. De är på det stora hela nöjda med dataskyddsbudens granskningar och nivån dessa ligger på. Granskningarna är inte för avancerade och dataskyddsbuden är bra på att identifiera relevanta frågor/påståenden.

På frågan om förutsättningar för djupare mer kvalitativa granskningar har någon kommun antytt att deras enheter inte är mogna för sådana. Någon kommun har uttryckt en önskan om att Excelmallarna, som genereras ur granskningarna dels skulle hålla högre kvalitet, dels tillfogas funktionen att enheterna skulle kunna jämföra nivån hos motsvarande verksamheter i de andra anslutna kommunerna. Det skulle i sin tur leda till att vissa kommuner/enheter/verksamheter höjer sin nivå för "man vill inte vara sämre än grannen". Granskningsformulär och sedan uppföljning är i grunden ett bra upplägg för granskningen. Däremot finns önskemål om snabbare och tätare uppföljning för att arbetet med åtgärdslistan inte ska glömmas bort. Nu har granskningsformulären skickats ut runt februari och uppföljning skett först framåt hösten. Skulle man kunna ha två eller tre träffar (i varje fall en innan sommar-semester) för att se så att enheterna kommit i gång med arbetet eller om de behöver hjälp och i så fall kunna bistå?

3.4.3 Iakttagelser och bedömning

På våren försöker dataskyddsbuden höja nivån i dataskyddsarbetet genom att ställa högre och högre krav i granskningsformuläret och på hösten utgår ett fast mognadsschema. Det är självklart positivt att de försöker höja nivån i vår-granskningarna. Det kan konstateras att med utskick av både granskningsformulär och mognadsmatris, sammanställning och viss kvalitativ granskning av cirka 80 enheter följer en omfattande och tidskrävande administration. Tiden hade möjligen kunnat disponeras mer effektivt. Med tanke på att vår-granskningen blott innehåller 18 påståenden vore i varje fall ett övervägande om utskick av mognadsmatrisen vid samma tidpunkt som vårgranskningen (för att frigöra tid, kanske för tätare uppföljningsmöten eller en kompletterande spetsgranskning?) på sin plats.

Även om kommunerna till stor del är nöjda med nivån på granskningarna; att de inte är för avancerade och att vissa inte anser sig mogna för djupare, mer kvalitativa granskningar, delar vi dataskyddsbudens syn på att sådana lite djupare granskningar behövs. Just nu bygger granskningen på självskattning och vi saknar en granskningsdel som de facto synar några behandlingar i artikel 30-registret eller en informationstext i sömmarna. Nuvarande upplägg visar mest enheternas självupplevda kartläggning av om saker finns på plats och inget om kvaliteten på innehållet i exempelvis en informationstext. Det finns inga tydliga lagkrav för

ramarna i granskningsverksamheten. Vi ser dock utifrån Artikel 29-gruppens tolkning att dataskyddsbudet ska inrikta sitt arbete (däribland granskningsverksamheten) på eventuella problem som utgör en högre risk för dataskyddet, att viss del djupgranskning skulle ligga närmare att uppfylla lagkraven för granskning. Det gäller främst de enheter vars personuppgiftsbehandlingar utgör en högre risk för integriteten såsom personuppgiftsbehandling i stor omfattning och behandling av känsliga personuppgifter. Vi tror att i varje fall sådana verksamheter samt de mer mogna enheterna skulle lära sig ytterligare och ta sitt dataskyddsarbete till nästa nivå med mer kvalitativ feedback. Risken med nuvarande upplägg är att dessa enheter stagnerar. Skulle en möjlig väg vara att genomföra en kvalitativ granskning för "högriskenheter" samt mogna enheter och behålla nuvarande upplägg för de som inte kommit lika långt i sitt dataskyddsarbete? Det skulle i så fall kräva en större omdisponering och effektivisering av arbetet.

Beträffande åtgärdslistorna kan det finnas både för- och nackdelar med att verksamheterna själva tar fram dessa. Det kan styrka en enhet att de själva arbetar fram vilka åtgärder som behöver vidtas samtidigt som det befäster rollfördelningen - att det snarare är enheterna än ombuden som ska stå för det löpande och operativa dataskyddsarbetet. Enheterna ökar tryggheten och utvecklas genom att driva sitt arbete fullt ut, samtidigt som det för enheter som ännu inte är mogna kan leda till att ribban blir för hög vilket kan leda till motsatt effekt. En annan fördel kan vara att enheterna blir mer självständiga och ökar lärandet när de själva får komma fram till åtgärderna. För mogna enheter kan det vara ett bra upplägg. En tydligare rådgivning från dataskyddsbuden hade samtidigt sparat tid för de mindre mogna enheterna, tid som hade kunnat läggas på att vidta åtgärderna i stället för att planera vilka åtgärder de behöver vidta. Med tanke på att granskningsformuläret är identiskt för samtliga enheter hade det varit relativt enkelt för dataskyddsbuden att även bistå med standardiserade rekommenderade åtgärder för dem som inte uppfyller påståendena fullt ut.

En annan iakttagelse är att tiden mellan att dataskyddsbuden identifierar att dataskyddsarbetet försummas (genom att åtgärdslistorna inte följs) på enhet till att förbättring sker (exempelvis genom att dataskyddsbuden lyfter det till nämnden) i vissa fall är för lång. Detta gäller särskilt i ljuset av nuvarande upplägg med ganska glesa uppföljningar, och långt mellan gångerna då dataskyddsbuden träffar respektive enhet. Risken är att en åtgärdslista tas fram, inga åtgärder vidtas under året och vid nästa möte är det dags för en ny åtgärdslista och enheten ligger snart två år av åtgärder efter. För sådana enheter ser vi behov av ytterligare stöd, kanske tätare uppföljning och om inte det hjälper ett snabbare förfarande att lyfta bristerna för nämnden. Även denna rekommendation ligger i linje med Artikel 29-gruppens tolkning om att ombuden ska prioritera sin verksamhet och inrikta sitt arbete på eventuella problem som utgör en högre risk för dataskyddet.

Sammanfattningsvis ska sägas att det inte finns några uttryckliga lagkrav för hur dataskyddsbudens granskningsverksamhet ska genomföras. Utifrån Artikel 29-gruppens tolkning om en riskbaserad inriktning på granskning rekommenderar vi någon form av

djupare spetsgranskning, vilken skulle kunna möjliggöras genom överväganden om att effektivisera

- upplägg och administration för utskick och insamling och nuvarande granskning,
- återkoppling och åtgärdsförslag för nuvarande granskning.

3.5 Är prioriteringen i granskningsarbetet lämplig med hänsyn till granskningsområde och typen av granskningsobjekt?

3.5.1 Utgångspunkter

Som ett led i skyldigheten att övervaka efterlevnaden av förordningen kan dataskyddsbuden

- samla in information för att identifiera hur behandling av personuppgifter sker,
- analysera och kontrollera huruvida bestämmelser om behandlingen efterlevs, och
- informera samt ge råd och utfärda rekommendationer till den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet.¹⁰

3.5.2 Prioriteringen i granskningsarbetet utifrån granskningsområde och granskningsobjekt

Utöver vad som framkommer ovan under [3.4.2](#) om upplägget för granskningsarbetet har de anslutna kommunerna uppgett i huvudsak följande. En önskan är mer verksamhetsnära/områdesspecifika granskningar. Påståendena i granskningsformuläret är ofta på en generell nivå. En del påståenden gäller generellt för kommunen och sköts centralt men samma frågor skickas till varje enhet. Ett exempel är att temat för granskningen ett år var cookie-hantering för kommunens sida, vilket inte var speciellt relevant att svara på för dem ute i verksamheterna i och med att det sköttes centralt (av kommunikationsavdelningen) för kommunens hemsida. Ett förslag är att skicka ut ett generellt formulär för kommunstyrelsen och de centrala funktionerna och mer specifika versioner för verksamheterna. Någon kommun har även svårt att förstå syftet med mognadsmatrisen och vissa av påståendena i granskningsformuläret. Det har varit olika upplägg för mognadsmatrisen olika år. I den senaste skulle samtliga kommunens verksamheters svar slås samman i en mognadsmatris. Syftet försvann helt eftersom en verksamhet hade svarat 1 och en annan 6 gällande deras upplevda nivå av incidenthantering. Eftersom det skiljde sig mycket mellan de olika verksamheterna var det omöjligt och lönlöst att försöka slå ihop svaren. Ska mognadsmatrisen överhuvudtaget användas behöver svaren ges på verksamhetsnivå (även i en mindre kommun). Granskningsformulären (för våren) behöver vara mer verksamhetsspecifika. Det blir även svårt för verksamheterna att förstå varför vissa påståenden finns med och hur de ska ta ställning till dessa. "Hur ska kultur och fritid förstå

¹⁰ Artikel 39.1 b dataskyddsförordningen.

vad en mjuk process är?” och kommer påståendet från ett krav i förordningen eller från dataskyddsbuden? En kontextualisering av påståendena önskas.

3.5.3 *lakttagelser och bedömning*

Vi förstår mot bakgrund av antalet enheter och den administration det medför samt den skiftande nivån och hur långt de olika enheterna kommit i dataskyddsarbetet dataskyddsbudens utmaningar i att bedriva en genomförbar, effektiv och samtidigt för alla enheter relevant granskningsverksamhet med hänsyn till såväl granskningsområde som typen av granskningsobjekt. Med det sagt rekommenderar vi, i linje med avsnitt [3.4.3](#) om hur granskningsverksamheten uppfyller lagkraven inom området och vad som framkommit i övrigt angående granskningsverksamheten, en översyn av granskningsupplägget för att utvärdera hur man kan förändra för att uppnå en mer verksamhetsanpassad, riskbaserad, kontextualiserad, effektiv och spetsig granskning som ger enheterna än mer handfasta åtgärder att vidta i sitt fortsatta dataskyddsarbete.

3.6 **Är bemanningen och resurser för dataskyddsbuden tillräckliga för verksamhetens uppgift?**

3.6.1 *Utgångspunkter*

Den personuppgiftsansvariga ska stödja dataskyddsbudet i utförandet av dennes uppgifter genom att tillhandahålla de resurser som krävs för att fullgöra dessa uppgifter.¹¹ Beroende på uppgiftsbehandlings natur och organisationens verksamheter och storlek bör följande resurser tillhandahållas dataskyddsbudet:

- Aktivt stöd från högsta ledningen för dataskyddsbudets arbete.
- Tillräckligt med tid för att dataskyddsbudet ska kunna fullgöra sina uppgifter.
- Lämpligt stöd i form av ekonomiska resurser, infrastruktur (lokaler, hjälpmedel, utrustning) och personal i förekommande fall.
- Officiellt meddelande till all personal om att dataskyddsbudet utnämnts.
- Tillgång till andra avdelningar inom organisationen som kan ge det stöd, de bidrag och den information som dataskyddsbudet behöver i sitt arbete.
- Fortbildning.¹²

¹¹ Artikel 38.2 dataskyddsförordningen.

¹² s. 26 f. Artikel 29-gruppens riktlinjer om dataskyddsbud.

3.6.2 *Dataskyddsbudens bemanning och resurser*

Av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbunds årsredovisning för 2021 framgår att dataskyddsbudsverksamheten uppvisat positiva resultat såväl för 2020 som 2021, vilket tyder på erforderliga monetära resurser för nuvarande bemanning.

Vår resterande presentation av granskningsresultatet utgår från Artikel 29-gruppens tolkning av vilka resurser den personuppgiftsansvarige bör ställa till dataskyddsbudets förfogande enligt punktlistan ovan.

Aktivt stöd från högsta ledningen för dataskyddsbudets arbete

Dataskyddsbuden uppger att de inte har tillräckligt aktivt stöd från samtliga kommunledningar, vilket främst beror på att alla inte har kunskap/utbildning inom dataskydd. Enligt verksamhetsplanen ska dataskyddsbuden träffa alla ledningsgrupper. I dessa möten försöker de sälja in budskapet och trycka på vikten av att prioritera dataskyddsarbetet i budgeten osv. De upplever att det är enklare att få ledningens aktiva stöd i de större kommunerna, varför de även hållit chefsutbildningar i de mindre kommunerna, för att sprida kunskap och insikt om områdets vikt. Ett uppslag är kanske att ha ett årshjul eller annan kontinuitet för utbildning för cheferna, så att området prioriteras och kunskapen och relevansen inte glöms bort eller försvinner i och med byte av personal. Vissa enheter tar inte sitt ansvar när det kommer till dataskyddsarbetet. Anledningarna till att dessa enheter är "röda" kan vara flera. I vissa saknas kunskapen och intresset. En del har fått det operativa ansvaret för dataskyddsarbetet "i knät" och har inget större intresse. Andra enheter har uppgett att de inte får resurserna från sin kommun. Om de organisatoriska enheterna skulle ta sitt ansvar och få fler grundläggande rutiner och styrdokument på plats, hade dataskyddsbuden sluppit lägga mer tid på att upprepa sig och påminna om dessa och hade kunnat lägga mer tid på proaktivt arbete i stället.

Tillräckligt med tid för att dataskyddsbudet ska kunna fullgöra sina uppgifter

Denna punkt tar enligt vår bedömning mer sikte på dataskyddsbud som har en viss del av sin tjänst avsatt till att vara dataskyddsbud. I Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund finns två tillsatta heltidstjänster för dataskyddsbud. Vi hänvisar till punkten om lämpligt stöd och personal samt våra slutsatser nedan.

Lämpligt stöd i form av ekonomiska resurser, infrastruktur (lokaler, hjälpmedel, utrustning) och personal i förekommande fall.

Granskningen har inte åskådliggjort några brister vad gäller resurser i form av infrastruktur såsom lokaler, hjälpmedel och utrustning. När det kommer till personal är de två dataskyddsbuden registrerade dataskyddsbud för drygt 80 enheter och har drygt 50

stående kontaktytor i form av dataskyddssamordnare och dataskyddskontakter. Som tidigare nämnts medför detta en stor administration och därmed stor tidsåtgång vid utskick och insamling av granskningsformulär, bokning av uppföljningsmöten och frågor om granskningsformulären med mera. Dataskyddsombuden har uttryckt att de känner att de är en person kort. Detta manifesteras i att bland annat granskningsarbetet är mer ingående nu än det var i början när de frågade om enheterna exempelvis hade ett artikel 30-register och nu ställer de mer ingående frågor om behandlingarna/säkerställer att samtliga behandlingar finns med. På ett sätt sväller dataskyddsombudens arbete i takt med att enheternas nivå på arbetet höjs – ju mer ingående frågor de ställer till enheterna, desto större rådgivning behöver de i nästa steg bidra med.

En annan omständighet är att Marks kommun även anslutit sig till samverkan. En utgångspunkt är att andra större kommuner har ungefär 70 000 invånare per heltidsanställt dataskyddsombud. Innan Marks kommun kom med låg samverkan på cirka 200 000 invånare sammanlagt (frånsett de kommunala bolagen), så redan då låg de i överkant. När fler kommuner ansluter sig får de en exponentiell tillväxt som de inte kommer klara av. Uppdraget har blivit kvantitativt större vilket det kvalitativa arbetet har fått stryka på foten för.

En tredje sak som kräver tid är till GDPR närbesläktade områden (där det kommer mycket förändringar och ny lagstiftning) som dataskyddsombuden känner ett behov av att bevaka och vara insatta i. I början fanns det "luft i systemet", men nu har de fått börja göra avkall bland annat på deras egna utbildningar/nätverk och får kämpa för att avsätta tid för dessa. Innan deltog de båda i nätverk, exempelvis var båda med i JUC. Nu har de fått dela på sig för att bevaka förändringar dels på det strikta dataskyddsområdet, dels på angränsande områden såsom digitalisering, informationssäkerhet, AI, Öppna data osv.

Dataskyddsombuden känner en oro för om eller när de behöver växla upp dataskyddsarbetet (exempelvis i granskningarna) ytterligare och hur de ska kunna hålla sig á jour i compliance-frågorna. Alla kommuner jobbar exempelvis med digitaliseringsstrategier men tappar bort integritetsskydds- och cybersäkerhetsperspektiven. Nu bevakar dataskyddsombuden dessa områden, men även Öppna data, E-tjänster, Data Act och AI med flera så gott det går eftersom dessa angränsar till dataskyddet och riskerar att inkräkta på integriteten. I bästa fall har kommunerna jurister, men dessa jobbar mer som "helpdesk". Kommunerna arbetar reaktivt och det är ingen på kommunerna som jobbar proaktivt med compliance-verksamhet. Dataskyddsombuden känner egentligen inte att det är deras ansvar, men i brist på någon som har den rollen har de känt sig tvingade att axla ansvaret vilket kräver en enorm kunskapsinhämtning eftersom det händer så mycket inom dessa områden. Av denna anledning finns en önskan från dataskyddsombuden att alla kommuner borde dela en compliance-person med koll på dessa angränsande områden. Dataskyddsombuden skulle då gärna jobba i tätt samarbete med en person med sådan tjänst. Att hänga med och ta ansvar inom ramen för dataskyddsombudsrollen känns dock övermäktigt. En sådan resurs skulle vara till nytta för e-tjänster, Öppna data, AI med flera - kanske i form av en delregional verksamhetsutvecklare; en sammankallande roll som framtidsspanar, sköter uppföljningar,

cybersäkerhet - det mer tekniktunga området. Denne skulle också kunna driva ett nätverk på kommunförbunds nivå och samordna aktioner. Oavsett om man utvecklar en e-tjänst eller upphandlar en färdigutvecklad tjänst, ska checklistan finnas där, för att uppnå privacy by design och cybersäkerhet med mera.

Officiellt meddelande till all personal om att dataskyddsombudet utnämnts.

De flesta kommuner har publicerat dataskyddsombudens namn och kontaktuppgifter på sina hemsidor. Det är oklart om även officiella meddelanden till all personal gick ut 2018.

Tillgång till andra avdelningar inom organisationen som kan ge det stöd, de bidrag och den information som dataskyddsombudet behöver i sitt arbete.

Granskningen visar att dataskyddsombuden möts av engagemang och ges tillgång till andra delar av organisationen. "Folk ställer upp och hjälper till att boka möten, frigör tid med mera varför mottagligheten på kommunerna är god."

Fortbildning¹³

Dataskyddsombudet ska utses på grundval av yrkesmässiga kvalifikationer och, särskilt, sakkunskap om lagstiftning och praxis avseende dataskydd samt förmågan att fullgöra sina uppgifter. Den nödvändiga nivån på sakkunskapen bör fastställas i enlighet med den uppgiftsbehandling som utförs och det skydd som krävs för de personuppgifter som behandlas. Om behandlingen av personuppgifter är särskilt komplex eller omfattar en stor mängd känsliga uppgifter kan dataskyddsombudet till exempel behöva ha mer sakkunskap och mer stöd.

Följande kvalifikationer och sakkunskap är relevanta:

- Kunskap om dataskyddslagstiftning och praxis på nationell nivå och EU-nivå, inklusive djupgående kunskap om den allmänna dataskyddsförordningen.
- Förståelse av hur behandlingen av personuppgifter genomförs.
- Kunskap om olika typer av informationsteknik och datasäkerhet.
- Kunskap om affärssektorn och organisationen i fråga.
- Förmåga att främja en dataskyddskultur inom organisationen

Därtill ska den personuppgiftsansvarige bidra till upprätthållandet av dataskyddsombudets sakkunskap, till exempel genom att vid behov erbjuda utbildning inom området.

¹³ s. 26 f. Artikel 29-gruppens riktlinjer om dataskyddsombud.

Dataskyddsbuden är med i flera nätverk både på dataskyddsidan (JUC, GDPR-Excellence och Dataskyddsbud inom offentlig sektor i Västra Sverige) och inom det mer tekniska området (AI Sweden och IoT Sweden). Det ena dataskyddsbudet är utbildad jurist och det andra projektledare i grunden. Det föreligger visserligen inget krav på juristexamen eller juridisk utbildning för att axla rollen som dataskyddsbud. Å andra sidan är det med tanke på rättsområdets komplexitet och kraven ovan på djupgående kunskap om förordningen en fördel att åtminstone ha den juridiska metoden med sig in i rollen. Det har mot denna bakgrund lyfts en del frågetecken beträffande icke-juristens kompetens inom området från en av de anslutna kommunerna. Det framgår även av dataskyddsbudens redogörelser att den ene lagt större vikt vid den tekniska sidan (AI, digitalisering och IoT). Han är å andra sidan med i GDPR-Excellence-nätverket.

Dataskyddsbuden deltar i kunskapsnätverk och utbildningar. Granskningen har inte visat att budgeten begränsar monetära resurser för att delta i sådana. Däremot har de på grund av tidsbrist fått göra avkall och inte delta bägge i vissa utbildningar/nätverk. De vill egentligen ha samma kunskapsnivå inom allt, så att enheterna ska kunna fråga vilken som och få likvärdiga svar. Numer finns dock inte tillräcklig tid för egen fortbildning/delta i utbildningar, vilket är en effekt av att arbetet tar mer tid nu jämfört med i början.

3.6.3 *lakttagelser och bedömning*

Dataskyddsbuden har uppgett att andra större kommuner har förhållandet 70 000 invånare per heltidstjänst. Dataskyddsbuden är nu två heltidstjänster på 230 000 invånare inkl. Marks kommun, d.v.s. en heltidstjänst per 115 000 invånare och det är utan de kommunala bolagen. Mot bakgrund härav har uppdraget blivit kvantitativt större vilket kommer få eller har redan fått en negativ inverkan på det kvalitativa.

En del av dataskyddsbudens tid äts upp av de enheter som inte tar sitt ansvar, vilket gör att ombuden tvingas repetera och upprepa grundläggande saker för dessa "röda" enheter. Oavsett om dessa enheters bristande dataskyddsarbete beror på brist på ansvarstagande, kunskap, resurser från sin kommun eller en kombination av dessa faktorer får det följden att dataskyddsbuden tvingas lägga tid och resurser på att upprepa sig över sådant som redan borde vara på plats.

Dataskyddsbuden har uppgett att det i början fanns "luft i systemet", vilket gjorde att bägge kunde vara med i samma nätverk och genomgå samma utbildningar. De ska visserligen inte behöva kämpa för att hinna med fortbildningen, men att de nu fått börja dela upp dem mellan sig behöver inte vara ett problem och att de kunde delta bägge tidigare var nog snarare ett kvitto på att arbetet inte helt fyllde två heltidstjänster. Att de nu har fått dela på sig och bevaka lite olika områden genom att delta i olika nätverk och utbildningar bedömer vi ligger bättre i linje med ett kostnads- och effektivitetsperspektiv. Så länge de överför den nya kunskapen mellan sig torde inte det utgöra ett problem. Dataskyddsbuden har själva lyft att de inte

vill ha olika kunskapsnivåer och att båda ska kunna svara likvärdigt på samma frågor (från verksamheterna). Med tanke på att viss kritik riktats från kommunerna mot den enes kunskaper inom dataskydd borde denne lämpligen prioritera dataskyddsnätverken.

Som vi varit inne på under avsnitt [3.3.3](#) förordar vi att dataskyddsombuden renodlas till att vara just hundra procent dataskyddsombud, vilket deras tjänster föreskriver. Det vill säga att dataskyddsombuden varken åtar sig ansvar/bevakning av områden som ligger utanför rollen som dataskyddsombud eller bevakning och compliance-arbete i angränsande områden.

Även om de "röda" enheterna skulle börja ta större ansvar och vissa effektiviseringsåtgärder i dataskyddsombudens nuvarande verksamhetsplan vidtas, kan konstateras att två tjänster inte helt räcker till för att både sköta uppdraget i nuvarande form, kanske vidareutveckla vissa delar (enligt våra rekommendationer) samt därtill följa med i angränsande områdets rätts- och teknikutveckling. Vi rekommenderar därför Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och kommunerna att dataskyddsombudens roll renodlas och att frågan om hur luckan i ett proaktivt compliance-arbete ska fyllas och vem som ansvarar för den utreds.

3.7 Är dataskyddsombudens rådgivning och utbildningsinsatser tillräckliga?

Vi har utifrån vad som framkommit i granskningen valt att dela upp denna revisionsfråga i två delfrågor;

- om dataskyddsombudens rådgivning är tillräcklig, se vidare avsnitt [3.8](#) samt
- om utbildningen dataskyddsombuden tillhandahåller verksamheterna är tillräcklig, se vidare avsnitt [3.9](#).

3.8 Om dataskyddsombudens rådgivning är tillräcklig

3.8.1 Utgångspunkter

En av dataskyddsombudets huvuduppgifter är att *informera* och *ge råd* till den personuppgiftsansvarige, och de anställda som behandlar personuppgifter om vilka skyldigheter de har enligt dataskyddsförordningen och andra dataskyddsbestämmelser¹⁴.

Personen som utses till dataskyddsombud ska utses baserat på yrkesmässiga kvalifikationer, sakkunskap och förmåga att utföra uppgifterna och därmed ha kunskap om dataskydd.

I Sjuhärads kommunalförbunds budget för 2021 anges att;

"Dataskyddsverksamheten är en samverkan som syftar till att effektivt ge medlemskommunerna kunskap och erfarenhet i dataskyddsfrågor. Medlemmarna i

¹⁴ Artikel 39.1 dataskyddsförordningen.

Boråsregionen ska känna att de har bra tillgänglighet till dataskyddsbuden och därmed känna trygghet gällande hur den personliga integriteten hanteras inom den egna organisationens olika verksamheter. Med verksamhet avses exempelvis förvaltningar, kluster av förvaltningar, avdelningar, sektorer, sektioner, kommunalförbund, kommunala bolag och nätverk. Personuppgiftsansvarig (PUA) är alltid respektive nämnd eller styrelse.

Samverkansformens övergripande målsättning är att ge medlemskommunerna möjlighet att skaffa sig kontroll över de vitala delarna i dataskyddsförordningen och ge dem verktyg att motverka och minska antalet incidenter; vars konsekvenser kan ge dålig publicitet vilket kan skada både varumärket och minska kommunens anseende hos allmänheten. Under 2021 är ambitionen att öka det proaktiva arbetet.

Dataskyddsbuden erbjuder sin kompetens och ger service åt verksamheterna, dess personal samt kommunmedlemmar genom rådgivning, information, utredningar och utbildningsinsatser. I de fall det behövs, ges också stöd och hjälp i att bedöma hur personuppgiftsincidenter ska hanteras.”

3.8.2 *Dataskyddsbudens rådgivning*

De anslutna intervjuade kommunerna har uppgett i huvudsak följande. Dataskyddsbuden är lättillgängliga och ställer man en fråga får man ofta svar i samma samtal. Någon kommun upplever dock att svaret ibland kan vara lite ”svart eller vitt” och inte så pragmatiskt. Kommunen skulle önska ett svar mer i stil med ”som dataskyddsbud kan jag inte rekommendera denna åtgärd/detta system. Men om ni vidtar denna åtgärd, kommer vi att hjälpa till så att det blir så bra det kan bli. Genom riskanalyser eller vad det kan vara.” Någon kommun upplever inte att dataskyddsbuden levererar den tid kommunen betalar för (speciellt inom rådgivningen), men det kan delvis bero på att kommunen skulle kunna ställa högre krav på ombudens närvaro. Samma kommun har uttryckt att man kanske skulle behöva omvärdera hur mycket tid kommunen verkligen behöver dataskyddsbuden nu jämfört med 2018 då avtalet skrevs – de är mer självgående nu. Merparten av kommunerna upplever ingen skillnad i rådgivningen beroende på vilket av dataskyddsbuden de ställer frågan till. Någon kommun upplever dock att de hellre frågar det ena dataskyddsbudet eftersom de upplever att de får bättre, mer pragmatiska och verksamhetsnära svar från denne. Samma kommun har uppgett att den andre kanske inte riktigt besitter kunskapen inom dataskydd. Denne anpassar sitt arbete och sina svar mer utifrån sin sidokompetens och inte utifrån sin roll som dataskyddsbud.

Angående deras rådgivningsinsatser har dataskyddsbuden uppgett i huvudsak följande. De ser att frågorna kommer in mer och mer - allt från korta frågor till längre utredningar. De har försökt sälja in att det inte kostar något att ställa frågor till dem. Mer eller mindre dagligen kommer löpande frågor in som dokumenteras i dataskyddsbudens ärendehanteringssystem. De försöker ta hand om frågorna en och en och genom loggningen kan de sedan utvärdera om de saknar kunskap inom vissa områden/frågor. Vissa frågor är

återkommande, bland annat om rollerna personuppgiftsansvarig/personuppgiftsbiträde. Frågorna kommer ofta från kontaktpersonerna, men ibland direkt från exempelvis socialhandläggare som på grund av sekretess eller uppgifter av känslig art inte vill gå via dataskyddskontakten. De deltar även i möten som referenspersoner och då bli det mer än enskilda frågor. Ett exempel var att de deltog i återkommande möten i ett projekt för införande av ett bibliotekssystem. Sådant är givande men tar timmar och dagar i förlängningen. De har fått avsäga sig något projekt där de satt på möten varje vecka tidigare. Enligt budget ska rådgivningen utgöra 10–15 %, vilket faktisk nedlagd tid nog även motsvarar. De skulle sannolikt kunna effektivisera hantering av löpande frågor. De har redan öronmärkt tid för dessa, delat upp bevakningen av mailkorgen mellan sig samt i vissa fall bokat ett möte med alla inblandade och då även kunnat besvara kompletterande frågor direkt. De har inte tillräckligt tydliga nätverk/tydlig organisation genom kontaktpersoner på förvaltningsnivå i småkommunerna för att till exempel en gång i månaden samla alla kommuners socialförvaltningar och därigenom besvara vanligt förekommande frågor i sådan verksamhet och få en större spridning på rådgivningen. I så fall skulle man behöva organisera det.

I sin rådgivning och under informationsdelen av uppdraget¹⁵ publicerar dataskyddsombuden nyhetsbrev med nyheter som rör dataskydd och informationssäkerhet. Målet med nyhetsbrev är att "försöka bidra till informationsspridning av aktuella frågor. Ambitionen är inte att nyhetsbrev ska komma ut med någon jämn frekvens- utan de ska snarare komma ut när det finns nyheter som är relevanta att sprida." Dataskyddsombuden har uppskattat, trots reservationen, att de brukar publicera 3–4 nyhetsbrev per år. Vi har begärt och har fått ta del av ett sådant nyhetsbrev.

3.8.3 *lakttagelser och bedömning*

Det finns krav i såväl förordningen som intern uppdragsbeskrivning om att dataskyddsombuden ska bistå verksamheten med rådgivning om dess skyldigheter enligt dataskyddsförordningen och andra dataskyddsbestämmelser. Vi ser rådgivningsdelen i uppdraget som i huvuddrag två delar; en för rådgivning i direkta frågor från verksamheten och en framåtsyftande angående att informera om ny praxis på området och hur rättsfall, tillsynsbeslut samt vägledningar påverkar verksamheten och om åtgärder behöver vidtas på grund av dessa (informationsdelen). Informationsdelen är även tätt sammankopplad med utbildning, se avsnitt 3.9 nedan.

Angående rådgivning i direkta frågor från verksamheten har dataskyddsombuden upprättat en relativt tydlig process för hur frågor ska mottas, loggas, besvaras och även för ansvarsfördelningen dataskyddsombuden emellan. Det verkar vara en effektiv process att frågorna går via dataskyddskontakterna som fungerar som ett "filter" och skickar vidare endast de frågor som de inte kan besvara. Om dataskyddsombuden märker att det börjar

¹⁵ Se vidare under avsnitt 3.8.3.

komma in fler "enkla" frågor direkt från verksamheten som skulle kunna fångas upp av dataskyddskontakterna kan man överväga en rekommendation om interna riktlinjer/rutiner om att frågor just ska gå via dataskyddskontakterna. Vidare kan ombuden via ärendehanteringssystemet identifiera återkommande frågor och egna kunskapsluckor. Eftersom de delat upp bevakningen av mailkorgen mellan sig minimeras även omställningstider och fördröjd återkoppling vid den enes frånvaro med mera. En effektiv process manifesteras också i att majoriteten av kommunerna är nöjda med tillgänglighet och svaren på deras frågor. Även att rådgivningsdelen motsvarar i budget angivet omfång indikerar en fungerande rådgivningsdel. Angående de enstaka klagomål som inkommit beträffande det ena dataskyddsombudets dataskyddskompetens och rådgivning är det svårt för oss att avgöra om det ligger något i det eller om det mer handlar om att man föredrar det andra dataskyddsombudet. Vi kan endast förtydliga vår rekommendation om att dataskyddsombudens roll bör renodlas i enlighet med våra slutsatser och rekommendationer under avsnitt [3.3.3](#) och [3.6.3](#) och specifikt att dataskyddsombudens rådgivning inte bör tyngas för mycket av närbesläktade områden.

Vidare rekommenderar vi ett övervägande om att verka för ytterligare nätverk/tydlig organisation genom kontaktpersoner på förvaltningsnivå i framförallt småkommunerna för att till exempel en gång i månaden eller kvartalet samla exempelvis alla kommuners socialförvaltningar och därigenom besvara vanligt förekommande frågor i sådan verksamhet och på så sätt få en större spridning på rådgivningen.

Angående informationsdelen ser vi än större förbättringspotential. Enligt vår bedömning får dataskyddsombudens omvärldsbevakning inte fullt genomslag i verksamheten. Visserligen publicerar dataskyddsombuden 3–4 nyhetsbrev per år innehållandes nyheter på dataskydds- (och informationssäkerhets-) området. En av de intervjuade kommunsamordnarna har uttryckt det som att hen efter att hen fått nyhetsbrevet får "sälla" bland nyheterna innan hen vidareförmedlar till verksamheten, eftersom hen inte anser alla nyheter relevanta för verksamheten. För att nyhetsbrevet och praxisändringar/förtydliganden ska få genomslag i verksamheten ser vi förbättringspotential i att förtydliga hur nyheterna är relevanta i det dagliga arbetet och om de exempelvis medför att kommunens rutiner och styrdokument behöver revideras. Dataskyddsombuden skulle i nästa steg behöva en rutin för att följa upp att sådana rekommendationer verkligen fått genomslag i berörda verksamheter.

3.9 Om utbildningen ombuden tillhandahåller verksamheterna är tillräcklig

3.9.1 Utgångspunkter

Enligt artikel 39 dataskyddsförordningen har dataskyddsombudet, bland annat, i uppgift att övervaka organisationens efterlevnad av dess strategi för information till och utbildning av personal som deltar i behandlingen. Härutöver framgår i Sjuhäradskommunalförbunds budget för 2021 att:

”Dataskyddsbuden erbjuder sin kompetens och ger service åt verksamheterna, dess personal samt kommunmedlemmar genom rådgivning, information, utredningar och utbildningsinsatser.”

3.9.2 Utbildning som dataskyddsbuden tillhandahåller verksamheterna

Granskningen har visat att det i dagsläget ligger på respektive kommun att försöka nå ut med grundläggande dataskyddsutbildningar till sina samtliga anställda. Detta har gjort att kommunerna, i bästa fall, har upphandlat någon av de webbaserade utbildningstjänster som finns på marknaden. Även dataskyddsbudens granskningsresultat visar att det är den vägen de anslutna kommunerna valt för att uppfylla det grundläggande utbildningsansvaret. Utöver detta har kommunerna uppgett att dataskyddsbuden bjudits in till vissa arbetsplatsträffar och hållit utbildning på fördjupande nivå. Det har uttryckts att dessa utbildningar präglats av mycket lagtext och en högre nivå än vad verksamheterna är mogna för. Samtidigt har en tydlig önskan om mer verksamhetsnära och anpassad utbildning uttryckts. Exempel som lyfts är att utbildningen borde vara anpassad så att även de som jobbar inom skolan eller vården förstår, med fokus på relevanta frågeställningar för just deras verksamhet. Ett annat önskemål har varit en utbildning för mellanchefer som står i kontakt med verksamheten och kan vidareförmedla kunskapen neråt i organisationen.

Dataskyddsbuden har i sin tur betonat att det grundläggande utbildningsansvaret ligger på respektive ansluten kommun eftersom kommunalförbundet inte är en driftsorganisation. De förväntar sig- och följer upp i granskningarna att enheterna tagit fram utbildningsplaner och rekommenderar e-learning-program. Kunskaps- och utbildningsnivån skiljer sig markant från olika kommuner och enheter. Vissa enheter införde en utbildningsplan vid förordningens ikraftträdande, men har sedermera lagt ner den. Sedan ikraftträdandet har vissa enheter identifierat 0 (noll) personuppgiftsincidenter och andra desto fler. Skulle dataskyddsbuden hålla grundutbildningarna, för många tusen medarbetare, skulle de behöva anställa pedagoger eller anlita något av de utbildningsföretag som erbjuder sådana tjänster. De håller däremot introduktionsutbildning för de medarbetare som utses till dataskyddskontakter samt utbildningar på bland annat specialist-, chef- och sektionsnivå. För dataskyddskontakterna/samordnarna rekommenderar de även den utbildning som tillhandahålls av Skövde Högskola. Inom ramen för kursen får deltagarna i uppgift att göra en GAP-analys av den egna kommunen. Dataskyddskontakterna får då en genomlysning/GAP-analys av sin kommun samt hela den kunskapsmässiga verktygslådan. De har hållit chefsutbildningar även i de mindre kommunerna för alla chefer. De kan se fördelar med ett årshjul eller på annat sätt en kontinuitet i utbildning för cheferna.

3.9.3 Iakttagelser och bedömning

Eftersom dels skrivningen om utbildning i artikel 39 är svårtolkad, dels att det av årsredovisningen 2021 framgår att dataskyddsbuden ska erbjuda sin kompetens och ge

service åt verksamheterna genom bland annat utbildningsinsatser, är det naturligt att de anslutna kommunerna förväntar sig just utbildning. Det råder i vissa kommuner förväntningar på dataskyddsbuden att tillhandahålla utbildningar i högre grad än vad som idag görs.

Att ansvaret för grundläggande dataskyddsutbildning idag ligger på respektive kommun kan vara en av förklaringarna till de skiftande kunskapsnivåer som finns mellan medarbetare i de olika kommunerna. Utifrån kostnadseffektivitet och begränsningen i dataskyddsbudens tid och resurser, delar vi kommunernas och dataskyddsbudens samsyn om att den grundläggande GDPR-utbildning (för samtliga anställda) bör ges digitalt. För att harmonisera den generella kunskapsnivån bland medarbetarna i samtliga anslutna kommuner ser vi fördelar med att inkludera grundläggande GDPR-utbildning i kommunalförbundets samverkan.

Granskningen har även åskådliggjort en skillnad mellan de anslutna kommunernas förväntningar och dataskyddsbudens inställning till för vilka målgrupper de senare ska tillhandahålla ytterligare (fördjupade) utbildningar. Mot bakgrund av dessa omständigheter rekommenderar vi en översyn av dels samordnad grundläggande utbildning, dels dataskyddsbudens fördjupande utbildningsansvar och vilka målgrupper detta ska riktas mot. Inom ramen för översynen rekommenderar vi en avvägning mellan minst, men inte begränsat till, följande parametrar; kommunernas önskemål, de rätta målgrupperna för att få bäst vidarespridning i verksamheten och dataskyddsbudens resurser – med målsättningen *en effektiv, verksamhetsnära och målgruppsanpassad utbildning*.

Antalet identifierade personuppgiftsincidenter kan vara en indikator på utbildningsnivån bland de olika enheterna. Granskningen vittnar om en stor spridning från enheter där incidenter identifieras och anmäls till enheter som inte haft en incident sedan förordningens ikraftträdande, vilket i sin tur torde vara en indikation på alltför skiftande kunskapsnivå. En annan iakttagelse angående incidenthanteringen, som egentligen inte har med utbildning att göra men som är viktig att lyfta, är dataskyddsbudssamverkans målsättning och beskrivning i Sjuhäradskommunalförbunds budget för 2021. Där framgår följande angående incidenter:

”Samverkansformens övergripande målsättning är att ge medlemskommunerna möjlighet att skaffa sig kontroll över de vitala delarna i dataskyddsförordningen och **ge dem verktyg att motverka och minska antalet incidenter; vars konsekvenser kan ge dålig publicitet vilket kan skada både varumärket och minska kommunens anseende hos allmänheten.”**

Vi delar visserligen synen på att personuppgiftsincidenter kan medföra negativ publicitet som riskerar att skada såväl varumärke som anseende. Vi ställer oss däremot frågande till skrivningen ovan och befärar att den riskerar att motverka att incidenter lyfts upp och anmäls vilket i sin tur riskerar att hindra enheternas utveckling på dataskyddsområdet. I vår värld är skrivningen felriktad och riskerar leda till en ”tystnadskultur” och att incidenter inte eskaleras och anmäls. I dataskyddsbudens rollbeskrivning finns ett mått av att inspirera till

dataskyddsarbetet för att verksamheten ska kunna förbättras och då krävs snarare en kultur där medarbetarna uppmuntras att anmäla incidenter eller andra brister de uppmärksammar.

4. Sammanfattande slutsatser och rekommendationer

Trots att de anslutna kommunernas förväntningar på samverkansfunktionen och dataskyddsombuden utifrån kommunalförbundets uppdrag och mål för samverkan till övervägande del är rimliga och att dataskyddsombuden är i sin tur väl införstådda med dessa förväntningar, har granskningen åskådliggjort vissa till synes orimliga- och andra helt rimliga förväntningar som i dagsläget inte infrias. Att vissa kommuner förväntar sig att dataskyddsombuden ska ta fram riktlinjer "åt" dem och på så vis utföra det löpande dataskyddsarbetet är orimligt ur såväl dataskyddsombudets oberoende roll som ur resursperspektivet. Ansvarsfördelningen enligt förordningen förutsätter även att det är de personuppgiftsansvariga, och inte dataskyddsombuden, som sköter, prioriterar och ger sina enheter resurser för det löpande dataskyddsarbetet. En helt rimlig förväntning är dock att dataskyddsombuden ska synas och höras, även i de mindre kommunerna, utöver då de genomför sin årliga granskning. När samverkan infördes skulle den skapa förutsättningar för en robust bemanning. I takt med att uppdraget blivit både kvantitativt större och mer omfattande vad gäller arbetsmängd för nuvarande dataskyddsombud står det klart att de inte helt räcker till. En övergripande slutsats är att dataskyddsombudens roll renodlas att omfatta just dataskydd och att Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och kommunerna utreder frågan om hur luckan i ett proaktivt compliance-arbete ska fyllas och vem som ansvarar för den.

Här följer, utifrån revisionsfrågorna, våra sammanfattande slutsatser och rekommendationer i punktform.

- Angående vilka avtal som finns upprättade med respektive kommun. Avtal med respektive ansluten kommun, som tidigare saknats, har nu i regel upprättats. Vi har inget att anmärka på innehållet vad gäller det upprättade avtal vi tagit del av. Vårt uppdrag har inte medgett att kontrollera att alla anslutna kommuner har avtal med kommunalförbundet.
 - Vi rekommenderar, med tanke på osäkerheten i en av de intervjuade kommunerna, att man säkerställer avtal med respektive kommun finns upprättat.
- Angående ansvarsfördelningen mellan dataskyddsombuden och kommunerna. Dataskyddsombuden har byggt upp ett ramverk för kommunerna för att det löpande dataskyddsarbetet ska kunna bedrivas på de organisatoriska enheterna. Ombuden ska ägna sig åt regelbunden tillsyn och rådgivning i enlighet med syftet bakom

regelverket och dess föreskrivningar för dataskyddsombudsrollen. Eftersom det är varje nämnd som är personuppgiftsansvarig och dataskyddsombudets roll inbegriper kontrollverksamhet samt ur ett resursfördelningsperspektiv är det ändamålsenligt att ombuden undviker för stor inblandning i det fortlöpande dataskyddsarbetet. Vi vill påminna samtliga enheter om deras respektive ansvar och uppmana verksamhetsledningarna och personuppgiftsansvariga nämnder att tillsätta resurser och prioritera dataskyddsarbetet. Häri ingår även att involvera dataskyddsombuden i besluts- och arbetsprocesser med påverkan på dataskyddsarbetet. Mot bakgrund av samverkansfunktionens utformning och att två tjänster tillsatts för att tillse samtliga kommuners behov av ett tillgängligt dataskyddsombud delar vi kommunernas uppfattning om att de ska kunna förvänta sig att dataskyddsombuden uteslutande arbetar med dataskydd. Ombuden bör således syssla med dataskydd så långt det är möjligt, speciellt eftersom de har så pass många registrerade att vara dataskyddsombud för. Att då delta i återkommande möten för att bidra med andra kompetenser de råkar ha ligger enligt vår bedömning utanför kommunalförbundets dataskyddsombuds uppdrag. Detta speciellt sett i ljuset av att vissa kommuner upplever att dataskyddsombuden sällan visar sig hos dem.

□ Vi rekommenderar därför att åtgärder vidtas för att renodla dataskyddsombudens roll.

- Angående i vilken utsträckning granskningsverksamheten uppfyller lagkraven. Det finns inte några uttryckliga lagkrav för hur dataskyddsombudens granskningsverksamhet ska genomföras. Även om kommunerna till stor del är nöjda med nivån på granskningarna; att de inte är för avancerade och att vissa inte anser sig mogna för djupare, mer kvalitativa granskningar, delar vi dataskyddsombudens syn på att sådana lite djupare granskningar behövs. Just nu bygger granskningen på självskattning och vi saknar en granskningsdel som de facto synar några behandlingar i artikel 30-registret eller en informationstext i sömmarna. Nuvarande upplägg visar mest enheternas självupplevda kartläggning av om saker finns på plats och inte tillräckligt om kvaliteten på innehållet i artikel 30-registret och andra styrdokument.
 - Vi rekommenderar, utifrån Artikel 29-gruppens tolkning om en riskbaserad inriktning på granskning, någon form av djupare spetsgranskning, vilken skulle kunna möjliggöras genom överväganden om att effektivisera
 - upplägg och administration för utskick och insamling och nuvarande granskning,
 - återkoppling och åtgärdsförslag för nuvarande granskning.
- Angående om prioriteringen i granskningsarbetet är lämplig med hänsyn till granskningsområde och typen av granskningsobjekt. Trots tung administration och skiftande nivå för hur långt de olika enheterna kommit i dataskyddsarbetet är det av yttersta vikt att dataskyddsombuden kan bedriva en effektiv, relevant och

verksamhetsnära granskningsverksamhet med hänsyn till såväl granskningsområde som typen av granskningsobjekt.

- Vi rekommenderar en översyn av granskningsupplägget för att utvärdera hur man kan förändra för att uppnå en mer verksamhetsanpassad, riskbaserad, effektiv, kontextualiserad och spetsig granskning som ger enheterna än mer handfasta åtgärder att vidta i sitt fortsatta dataskyddsarbete.
- Angående om bemanningen och resurser för dataskyddsombuden är tillräckliga för verksamhetens uppgift. Förutom att uppdraget har blivit kvantitativt större vilket har eller kommer få en negativ inverkan på det kvalitativa äts en del av dataskyddsombudens tid upp av de enheter som inte tar sitt ansvar. Huruvida dataskyddsombuden åtar sig ansvar/bevakning av områden som ligger utanför rollen som dataskyddsombud eller om även bevakning och compliance-arbete i angränsande områden ska ligga på dem ligger utanför vår granskning. Det kan konstateras att två tjänster inte helt räcker till för att både sköta uppdraget i nuvarande form, kanske vidareutveckla vissa delar samt därtill följa med i angränsande områdens rätts- och teknikutveckling.
 - Vi rekommenderar därför Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och kommunerna att renodla dataskyddsombudens roll och utreda om hur luckan i ett proaktivt compliance-arbete ska fyllas och vem som ansvarar för den.
- Angående huruvida dataskyddsombudens rådgivning är tillräcklig. Angående rådgivning i direkta frågor från verksamheten har dataskyddsombuden upprättat en relativt tydlig process för hur frågor ska mottas, loggas, besvaras och även för ansvarsfördelningen dataskyddsombuden emellan.
 - Vi rekommenderar, i syfte att effektivisera rådgivningen och informationsspridandet i verksamheterna, att
 - koppla informationsgivning i nyhetsbrev än mer till vad nyheterna innebär för verksamheterna i det dagliga arbetet
 - överväga om att verka för ytterligare nätverk genom kontaktpersoner på förvaltningsnivå inom liknande verksamhet och därigenom besvara vanligt förekommande frågor i just den verksamheten.
- Angående dataskyddsombudens utbildningsinsatser. Ansvar för grundläggande dataskyddsutbildning ligger idag på respektive kommun. Utifrån kostnadseffektivitet och begränsningen i dataskyddsombudens tid och resurser, delar vi kommunernas och dataskyddsombudens samsyn om att den grundläggande GDPR-utbildning (för samtliga anställda) bör ges digitalt. Att inte alla kommuner verkar ta ansvaret för att tillhandahålla sina anställda den grundläggande dataskyddsutbildningen kan dels vara en av förklaringarna till de skiftande kunskapsnivåer som finns mellan medarbetare i

de olika kommunerna, dels en förklaring till att vissa enheter/kommuner inte har identifierat några personuppgiftsincidenter. För att harmonisera den generella kunskapsnivån bland medarbetarna i samtliga anslutna kommuner, ser vi fördelar med att inkludera grundläggande GDPR-utbildning i kommunalförbundets samverkan. Det råder i vissa kommuner förväntningar på dataskyddsombuden att tillhandahålla utbildningar i högre grad än vad som idag tillhandahålls. Granskningen har även åskådliggjort en skillnad mellan de anslutna kommunernas förväntningar och dataskyddsombudens inställning till för vilka målgrupper de senare ska tillhandahålla ytterligare (fördjupade) utbildningar.

- Mot bakgrund av dessa omständigheter rekommenderar vi en översyn av dels
 - samordnad grundläggande utbildning, dels
 - dataskyddsombudens fördjupande utbildningsansvar och vilka målgrupper detta ska riktas mot. Inom ramen för översynen rekommenderar vi en avvägning mellan minst, men inte begränsat till, följande parametrar; kommunernas önskemål, de rätta målgrupperna för att få bäst vidarespridning i verksamheten och dataskyddsombudens resurser – med målsättningen en *effektiv, verksamhetsnära och målgruppsanpassad utbildning*.

Granskningen har syftat till att undersöka de förutsättningar kommunalförbundets dataskyddsombud har för att verka inom förbundet och gentemot de medlemskommuner som deltar i samverkan. Projektet har även innefattat en granskning av funktionens arbetssätt med fokus på följsamhet mot lagar och prioritering av tillsynsarbetet med hänsyn till granskningsobjekten. Även om det finns goda förutsättningar för dataskyddsombuden att verka inom förbundet och gentemot de anslutna kommunerna samt upprätthålla ett lagenligt rätt prioriterat arbetssätt, står funktionen inför andra utmaningar nu jämfört med när de tillträdde. En stor mängd kontaktytor och tillkommande administration, som växer ju fler kommuner som ansluter sig, och generellt sett högre nivå och mer tidskrävande arbete gör att den "luft" som tidigare fanns i systemet nu är borta. Flera kommuner upplever att dataskyddsombuden besöker dem för sällan samtidigt som dataskyddsombuden känner att de inte räcker till när de även känner att de behöver bevaka dataskyddets angränsande områden. Vår sammanfattande slutsats och rekommendation är att Boråsregionen Sjuhärads Kommunalförbund och kommunerna renodlar dataskyddsombudens roll och utreder frågan om hur luckan i ett proaktivt compliance-arbete ska fyllas och vem som ansvarar för den.

Erik Österberg, jurist

Mats Herling, jurist

Jerker Stenqvist, **auktoriserad revisor och certifierad kommunal revisor**



KS § 73

DNR KS 2023/105

Riktlinje för civil beredskap

Sammanfattning

I och med att Sverige återigen satsar på det civila försvaret ökar även kraven på kommunens arbete inom området. Kommunens arbete med civilt försvar är till stora delar likartat det arbete som görs för att hantera kriser i fredstid vilket gör det viktigt att områdena samordnas så långt som möjligt. För att underlätta används begreppet ”civil beredskap” när man avser både krisberedskap i fredstid och civilt försvar. I dagsläget finns det en riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser som styr arbetet kring fredstida kriser men det saknas en riktlinje för civilt försvar. I stället för att skapa ytterligare en riktlinje, samordnas de två områdena till en ny gemensam riktlinje, Riktlinje för civil beredskap.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2023-03-20

Riktlinje för civil beredskap

Riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021/193)

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021/193) upphävs.
- Riktlinje för civil beredskap antas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Riktlinje för krisberedskap och hantering av extraordinära händelser (KS 2021/193) upphävs.
2. Riktlinje för civil beredskap antas.

För kännedom till:

Samtliga nämnder



KS § 85

DNR KS 2023/4

Revidering av kommunövergripande informationshanteringsplan**Sammanfattning**

I Herrljunga kommuns arkivreglemente fastslås att samtliga nämnder ska redovisa sina handlingar verksamhetsbaserat i en informationshanteringsplan. Den kommunövergripande informationshanteringsplanen uppdaterades genom kommunstyrelsens beslut §90/2022-05-30 för att följa arkivreglementets krav och Riksarkivets föreskrifter för verksamhetsbaserad arkivredovisning. Kommunstyrelsens beslutade §220/2022-12-19 att övergå till digital ärendehantering. Detta innebär att ärenden som öppnas i diariet från och med 2023-01-01 ska tillskapas en digital akt och att handlingar som inkommit eller upprättats i pappersform och som har tillförts den digitala akten i diariet kan gallras efter kontroll av att den skannade versionen är likalydande med ursprungshandlingen. Ärenden som skapats till och med 2022 ska fortsatt arkiveras även i fysisk format. Med bakgrund i detta beslut har en grundlig genomgång av den kommunövergripande informationshanteringsplanen gjorts och en uppdaterad version tagits fram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2023-03-30 Kommunövergripande informationshanteringsplan, ny version 2023

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Reviderad kommunövergripande informationshanteringsplan för Herrljunga kommun antas.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Reviderad kommunövergripande informationshanteringsplan för Herrljunga kommun antas.

För kännedom till:

Samtliga nämnder